

יודעה, געדענקט די רדיפות אויף אייערע פרידער איז דייטשלאנד

Oplata pocztowa niszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 30 גראשען

דריינט 20 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 174

Łódź, Piątek, 28 lipca 1933 r.

עלפטער יאהרגאנג

לאדז, פרייטאג, ה' מנחם אב תרצ"ג

№ 174

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 מעל. פערמיטאונער 21, מעל. 224-71. — 224-71

„תומכי אורחים” וונטאג, דעם 30-טען יולי, 3 א זייגער נאכמיטאג
ווערט איינגעארענט דורך דעם
הילפס-פער אייז „תומכי אורחים”
לאדז, 18 פאמארסקא 18

א גרויסער גארמען = פעכט
איטאליענישע מינסטלער אין לאדז — די וואונדער פון XX יאהרהונדערט
נאר 1 מאל!!!

דער וועלט-בערימטער איטאליענישע מינסטלער פון צווייגער-קונסטלער פון איטאליע סיגניאר פאנעטטי אין מיט פאני וועלען אויפ-טרעטען מיט אויסערגעווענליכע מאנעטשישע און היפאטישע קונסט-זומערן צוויי. „דער מענטש איז דער לופט”
אין גאנץ אייראפע טרעטען די קונסטלער אויף ביי אויסשערקליפטע צירק און ספארט-פלוצער.
יודעס קינד בעקומט ביים איינגאנג אין גארמען א פרייז.

פאלק העלענאווי שבת
דעם 5 אויגוסט
א גראנדיעזע גארמען = פערזויילונג
לשבת דעם שווער-קינדער-היים ביים הוראטאריים פון די באראכאו-שולען
בילעטען אין פארשקרויף פרייז 0.75 גראשען צו בעקומען אין דער באראכאו-ביבליאטעק, אל. קאשטשויסקי 9

7 קלאסיגע דעהר-אנשטארט „תחבמוני”
איז לאדז, שיענהיעוויטשא 3.
די לייטונג פון תחבמוני מאכט בעקאנט, אז איינשרייבונגען פון נייע שילדער ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען ווי אויך פאר ענטווי-קעלטע קינדער פון 5 יאהר אין A⁰ (פארבערייטונג-קלאס).
די אלע פארמאליטעטען מיט דער שול-מאכט צולייגט די קאנצעלירע פון שולע טעגליך פון 10 ביז 12 און פון 5 ביז 7 אווענד.
אכטונג עלטער!
דער „תחבמוני” צייכעט זיך אויס מיט זיין זארגפאלטיגער יודישער ערציהונג פון קינד.
דער „תחבמוני” האט בעוויזען אין משך פון זיין ערשטען יאהר פון זיין עקזיסטענץ אויסצופיהרען דעם צרייטען פארגראם פון למודי-קדש און למודי-חול צו דער גרעסטער צופרידנהייט פון דער לייטונג און עלטערן. 9266

Dr. S. MAŁOWIST med.
האלד, נאז און אויערע-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
ZACHODNIA 70, tel. 115-93
נעהמט אן פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 3 ביז 4 נאכמיטאג.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
פויזען-קראנקהייטען און עקזיסטעריע
זגערוזשער 11, מעל. 246-09
נעהמט אן פון 8-4 אווענד.

אכטונג, סוויטערס אוי טריהאטאזש-פאבריקאנטען!!!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז מיר בעזיצען שטעטס אויף לאנגער ריטשערס
„רייספערשליסע”
אין אלע גרעסען און פארבען פון דער בעוואוסטער פארק „OMEGA” צו ביליגע פאבריק-פרייזען.
Fabryka wyrobów metalowych „SZTANCMET”
Sp. Akc. w Warszawie
Skład Kasygnacyjny w Łodzi
Nowomiejska 11 Telef. 138-87

שטריק-נאדלען!
רעקלאמע-חודש!
איבערשטענדע נייעס פאר אלע שטריקער-און שטריק-פאבריקאנטען!
שחייצארישע נאדלען, פרימא קוואליטעט צו אלערליי סיסטעמען שטריק-און שטריק-מאשינען שוין דא אויף לאנגער און זענען צו בעקומען אין דעם איבער-אל-בעקאנטן הורס-און דעמיל-געשעפט
ד. דיניז, לאדז
11. ליסטאפאד 2 (פריהער קאנסטאנטינער ביי פריהייטס-פלאץ). טעלעפאן 151-12
פון 10. יולי ארעקלאמע-חודש
פאר דעמיל-פערקויף פון אלערליי שטריק-און שטריק-נאדלען צו אויסערסט ביליגע פרייזען.

מין פריינד
לעאז שטערן
צוליבן טויט פון זיין פאטער
נ"ע אהרן מענדיק
דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
ישראל ראזענבערג.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקט אויך אויס מיטגע-ליבע שוויגער-עלסטערן און שוואגער צוליבן טויט פון זייער ליבע טאכטער און היינטעליכע פרוי
מאלטשא באכראד
זייט געטרייט מיט המקום ינחם אהבם בחוף שארי אבלי ציון וירושלים.
מאיר קלענפיש. 3918

הרן הימית לישראל | קאלומנע וויילא „האלינא”
זונטאג, דעם 30/7 1933, 4.30 נאכמיטאג
גרויסער קינדער-פאל
אין פראגראם: קינדער-פארשטעלונגען, טעניץ, דעמאלטאציעס א.ד.נ. קאנסורס פון שענסטען קינד! — פאנסאנע לאטעריע — פערשידענע אטרעקציעס. צרייטטישע לייטונג: פאר. העלענא פוימאנארטען.
בילעטען ביים איינגאנג.
בעהאנטמאכונג.
הלוואות גמילות חסדים, נאוו-זארושעווסקא 7.
דערמאנט איהרע מיטגלידער און טיפסטעליכער אויסצוקליפטען די טראמפאזא אולגאווע פילעטען אויפן גאנצען חודש און צום בעקוועמליכקייט, ביי געלד-מאגאזין, האבען מיר איינגעריכטעט פון 28 ד. ח. ביזן 5-טען נ. ח. „נענע-בריה” אויף טאגנענדע שטעלען אויסצוקליפטען:
(1) באנק קאפיטאל קרעדיטאוו, פיצטריקאווער 29
(2) קאמערציאל „העליאס” 26
(3) פירמא „העליאס” 51 טעל. 24262
(4) יצחק פערלע, וויטאנא 65 46 טעל. 24065
(5) מרדכי לוינסקי 64 12381
(6) אברהם שמואל וויטבערג, טענאטאטא 25 20209
(7) מיכאל קליין, שיערדאקא 3 13600
(8) מאכשל שאלאיעווסקי, קאנסעקציע, אגראדאווא 8
גלייכצייטיג דריקען מיר אויס דעם „בעסטען דאנק” אלע מיטגלידער און טיפסטעליכער ווי אויך דעם דירעקטאריים פון דער אויפגענומענער באנק און איהרע מיטאגבייטער, איבער-הויפט דעם ה' יוסף וילבערשאץ.
די פערזאנלעכע פון הלוואות גמילות חסדים
זייערע ראיא, נאוו-זארושעווסקא 7. 3917

נאך לענגע און שווערע ליידען איז גע-שטארבען אין עלטער פון 57 יאהר, מין לי-בער און טרייער מאן, שוואגער און אנטפל-נ"ע מלשה ב"ר שמואל ז"ל
זילבערפארב
(געבוירען אין קאברין)
די לוי קומט פאר היינט, פרייטאג דעם 28-טען יולי 1933, 11 א זייגער פאר-מיטאג, פון טרויער-הויז פאלדזשיצווא 9, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרוערנדיגע פרוי און פאמיליע.
6268

מודעה ואזהרה מהראבינאט

די געזעצטע: משה ברושטיקא
און די פרוי שרה-שמש, וואס האבן
דאס 5-טע געוועזען פון די נייע גאס,
ישראל ליב ברושטיקא און די
פרוי פערל, וואס האבן 27 און
הערשלי באמאל, וואס האבן 47,
זענען נישט געווען אין כשרות, און
די עזות ביי זיי זענען בחש ובילות
ורטיות.

בעמערקונג: אלע קינדער
רעסטאראנט, וואס נוצען כשרות, ווערן
אויסגעזעצט נאר צו זיין נישט צו
קליפען ביי די אויסגעזעצטע.

ועד הרבנים.

עכטונג, שניידער-מיטלע
פון לאנד און אומגענוגט

מאטא-בילער
בעקומט איהר אין דער בע-
וואסטער דרוקעריי

בראמבערג און באום
לאנד, פילדורסמיינא 55
(פראנק)

דרוק-ארבייט אלערשט ווערט אויס-
געפירט אין מאדערנע סטיל.

בעמערקונג: שטרימפ-באנדע-
ראלען צו ביליגע פרייען - שטעט
אויף לאנד.

וויכטיג פאר די וואס היימטען!
ווער עס וויל איינשפארען געלד ביים
איינקליפען פון מעכע, איז נור צו
פערלען די פירמע

ה. רעכט, גארטאוויטשא 9
אין הויז, וואו מען בעקומט דעם שטעט
אויסגעהאלטענע צו ביליגע פרייען. 3938

דאס בעקומטע היילעך-ווערקשטעל
47 וואסאדניא 47

(דורכשניט פערט, 24) אונטער-שטעלער
פירט אויס דעם טייל-שטעלער-געשטעלונג
ווי אויך צוועלף-איינצונאמען צו קא-
קורענץ-פרייען. ערשטלאזיגע ארבייט.
לאנדעריגע גארטען, אויך אויספיר-
שונגען פון מעכע און וואונדער. קינד-
איינריכטונגען שטעט אויף לאנד.

Dr. med.
G. HARKAWI
אירען, נאך, האלד און קעל-קראנטהייטען
6 שטענעוויטשא 6, טעל. 141-76
נעהמט אן פון 1-12 און פון 7-5
לעמטשניצע-פרייען.

אכטונג!
הרב לייב ראטענבערג
(געו. רודער רב)
וויזנט אין לאנד

קילינסקי 46

אכטונג, עקסקורסאנטען
לייב ארע-ישראל

די עקסקורסאנטען אין חורש שער-
די, וואס ווערן שטענדיק פון דער עקסקורסא-
נטען זיך תוכה איינשריפט. ס'ווערען אויך
ערשטלאזיגע ארבייט אינאיינעם ווערען בא-
נוש און האנדעל-ענינים מיט ארץ-ישראל.
דאס טורענען-לייב שטעט אונטער דער דע-
טונג פון די ה"ה לאנדען יארט און ד"ר שטער-
אונטער-אונטער שטעלן און 1-11 און פון 7
הוצרת-ארע-ישראל.
לאנד, שטענעקא 3.

8-יין, לעמנייהיים און
ווישנאווא-גורא

אין צו בעקומן דעם
"נייעם פאלקסבלאט"
פון 8 אונטער פרייה ביי יאמניס.
וויילא קאמאליע.
עס ווערט אויך אפגעשטעקט אהיים.

אכטונג!
געגען שוויס פון די פיס

טויזענטער מענטשן האבען זיך שוין אין
בערלינג, אז פאר א פאר גראשען געגען
שווייס פון די פיס, אויך צו אדעס-
קעס, ווי אויך א גוט מיטעל צו וואונדער
פאר א פאר גראשען א פלעסער.

נעדענקט גוט דעם אדרעס: סמארי-
רינעק 1 און צייטונג-עקסקורסא-
ווערנארש.
היט אויך פאר גאנצעמאכטע.

אויך פערטקאמער רעג צענדליגע
נעבן גאלדענע-געוועלד ביים צייטונג-
פערקאמער.

די נייעסטע מאדעלען פון זימער-שייד און פלעציאנקעס אין אריינען אויסגעהאלטענע **A. Ogórek** 11 ZAWADZKA 11.

א וויכטיגע ליכטווייזע אין לאנד!! אזוי ווי חלים מענדעראוסקלי, אגראדאוו 8 האט ליכט- דירט זיין געשעט פון יודישע לאנדען מלבושים און איז געפארען קיין ארץ-ישראל, צוליב דעם האב איך **ה. שנייצער**, אין הויז געווען 39 פערטקערס מיין געשעט פון יודישע לאנדען מלבושים. וואו מען בעקומט זיידענע יובעצעס, שארף רעק, אלפאנעס, צייגעל, העלד-וואלדענע כאטשעלעך, זומער-און ווינטער-פאלעסעס, געהאקטע אנציער פאר דערוואסענע און פאר קינדער פון די בעסטע שטאפען אויך בעקומט איהר אן איינשטעלער פון 7 מלבושים פאר 90 זל. בעמערקונג: דער נעווענער צושניידער און העקסער-הייזער פון חיים מען- דראוויק ארבעט אין טיילן נעמען. בעשעלע געטען אויסגעפירט אין פערליק פון 24 שעה. - געדענקט דעם שטעט! **ה. שנייצער**, נאומיטשא 3 אין הויז געווען 39.

וויכטיג פאר דער אריינער לאנדער בעפעלדערונג דערמיט מאכען מיר בעקומט, אז ס'איז ערשטענט געווארען דאס **אמבולאטאריעס** מלבוש ערווייטער שענעוויטשא 3/5 וואו מ'ווערט ערשטענט מ'עדיצינישע הילף אויפ'ן ארט. שיקט אויך ארטיס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט ווייטען אהיים נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אונטער זיין. מיטגלידע אפגעה- לינגען. די פערזאנלעכע.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

כירורגישער האפינעט Dra med. **M. Kantora** אין נעווארען א פערנעמטראיען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22 נעהמט אן פון 3-1 און פון 8-6 און. לעמטשניצע-פרייען.

Doktor **LAGUNOWSKI** powrócił Piotrkowska 70 i róg Traugutta Tel. 181-83.

Choroby skórne weneryczne Imoczościowe Gabinet Roent- genoleczniczy. Przyjmuje od 8⁰⁰ do 10 1 - 2⁰⁰, od 6 do 8⁰⁰ w niedzie- le i święta od 10-1. Oddzielna pocze- kalnia dla pań.

לעזערען גוטע פערמאנענט ערשטעלע אונטער- פאר דערוואסענע, אין פולישע, יודישע און דייטשע שפראכן צו ביליגע פרייען לאסמאן בושעוויטער 15.

שייטלעך צו בעקומען קערש סמועראווא 15

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

די בירא פון צייטונגען — פון — **Aleksander KLINGBEIL** ציגעל-22 פערטקערס לאנד מיט דער היילערישער פערסעלע.

מאשי-מצות געבאקען יעדן טאג פרייען און דינע, מצה-מעהל אויך סוכארהעס לויט קארטאדער סיסטעם, ווי אויך פריהשטיקען יארסקע מיטאגען און אווענדפרייען עמעהלעס די בעקאנטע צוקער- **N. Weinberg** פיעטריקאווער 38 טעל. 143-82 פערטקערשע פרייען

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אייגען - קליניק מיט שטענדיגע בעמען פון **B. Donchin** פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72 נעהמט אן שטענדיגע אייגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 און.

אכטונג, ליינענדיגע אויף פיס! אין ארבייט אויס פאר מעס צו שיק אויף שטארמאלע פיס. פאר ה"ה שטענדיגע ארבייט אויף אויס אויך די מאדערנסע פאסטען Wytwórnia form i prawideł do butów z cholewam. **E. CZARNOMSKI**, Żeromskiego (Pańska) 46. טאבריקס-פרייען, 3624 הויט! - דעמיל!

שפארען געלד ווער קויפט רעזעלעסען סחורה צו די ביליגעסטע פרייען לעזט זיך נור ביי דער פירמע **בארדוויץ** לאנד, נאומיטשא 30 טעל. 210-58 וועלכע איז די איינציגע ביליגע און רעזעלעסען קוועלע פון גוטע קינדען-ווייזן ביז די געמאכטע פאלעסטינער, אונטער-ווייזען, ווי אויך אלע סאטען ליינער, פראנצעזעס און מעהר.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

אמבולאטאריעס אין רעזעלעסען קויפט מען מעמאל-בעמען, מאטראצו אלערשט **הינדער-וועלדער** אין א גרויסען איינמאלה ווייטמאכען איינקאסטען, פערל-בעמען-פאסטען א. ד. גל, ביי דער עלטסטער פירמע **J. B. WOŁKOWSKI** פאבריק-לאנדער Łódź, Narutowicza 11, tel. 137-70. עס ווערען אויסגעפירט בעסטע אויף ווער-וואונדער.

פראפ. ווייצמאן ווערט פרעזידענט

ער פראנט צו קאר-אניזירען צענדליגער טויזענדער יודען איז צפון ארץ-ישראל

RATUJECIE WŁOSY! — używajcie znany balsam na włosy „MAG”. „MAG Nr. 1” usuwa radykalnie łupież, zapobiega wypadaniu włosów, Cena zł. 3.— „MAG Nr. 2” (nie farba) stopniowo przywraca siwym włosom pierwotny kolor. Cena zł. 3.—
Fabryka kosmetyczna „Pharmachemia”, Bydgoszcz
Mag Paździerski
Żądać w aptekach, drogeriach i perfumeriach.

ארעסטירט 16 יודישע יונגעלייט אין ברוינשווייג

בערלין, 27 (טעלעגראפיש דורך י.ט.ט.)
פון ברוינשווייג ווערט מיטגעטיילט, אז דאָרט זענען אַרעסטירט געוואָרען 16 יודישע יונגעלייט, צוהערער פון אונזער-קירשען סאָר יודישע קולטור און שפּראַך, צוזאַמען מיט זייערע לעהרער.

5 אראבער דראַהט טייט-שטראַף פאַר דערמאָדען אַ יודישען האַלאַנטיסט מיט זיין ווזה

ירושלים, 27 (י.ט.ט. טעלעגראפיש)
אין חיפה האָט זיך פּערענדיגט די געריכט-ליכע אויספאָרשונג געגען 5 אַראַבער פון טבריה, וועלכע זענען בעשולדיגט אין אויספירען דעם אַטענטאט אין נהלל, בעת וועלכען ס'איז דער-מערקסיקאנער רעגירונג פערבאטען די אנטי-דייטשע אַגאַסאַציע אין מעקסיקא.

מעקסיקאנער רעגירונג פערבאטען די אנטי-דייטשע אַגאַסאַציע אין מעקסיקא

בערלין, 27 (טעלעגראפיש דורך י.ט.ט.)
די דייטשע צייטונגען שרייבענדיג ווענען דער דייטשער אינסערווענט אין מעקסיקא-שטעלען פּעסט אז די מעקסיקאנער רעגירונג האָט פערבאטען די אנטי-דייטשע אַגאַסאַציע אין מעקסיקא.

מעמאריאָלען וועגען דירה-געלד-פראַגע בעקומט ווידער די רעגירונג פון לאַקאַטאַרע-פערבאָנדען און הויז-ווירטען

וואַרשע, 27 (טעלעגראפיש)
דאָס פרעזידענט פון מיניסטער-קאָלעגיאַ האָט געזאָגט אַ רייע מעמאָריאַלען (צווישען אַנדערעם אויך פון דעם לאַקאַטאַרע-פערבאָנד אין מורח-באָליציען, מיט'ן הויפט-ווייז אין לעמבערג) ווע-גען דער געזעצ-דיקטירט צו פערקלערען דאָס די ריזגעלד מיט 50 פראָצענט, דער לעמבערגער לאַקאַטאַרע-פערבאָנד ווירט אָן, אַז נאָר דעמאָלט

לאַנדאָן, 27 (ס.ט.ט.)
די אמעריקאנער דעלעגאַציע צום צווייטן מיטשען קאָנגרעס ווענען ענטשלאָסען צו פערלאַנגען, אַז אַלס פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אַרגומע-טאָר און מידשער אַגענט קאָל געוועהלט ווערען פראָפּעסאָר ווייצמאן. די אמעריקאנער דעלעגאַציע האָבען ווענען דעם אַ דייטליכע אַנטי-סעמיטישן געזעצ-אומקער יעהרליכען צוזאַמען-פאָר אויף די דעלעגאַציע פון קאָנאָדא ווענען פאר וועהלען ווייצמאן. עהנליכע טענענצען הערשען אויך ביים דעלעגאַציע פון ענגלאַנד, עס ווערט אַרבעיטגעבען, אַז פאָלד ווי ווייצמאן וועט ווערען פרעזידענט, וועט ער צוטרעטען אַ גאנציהערען דאָס אַרבעיטגעבען און קאָלעגאָרען אין צפון-אַרץ-ישראל אַ ריזגעלד שטח לאַנד, וואָס איז רייך און וואַסער און וואָס מען זעט קאָנען בענעצען צעהר-ליכער טויזענער יודען.

נייע וואַהלען צום קאָנגרעס אין שטענסטאכאָוו, לוצק און פאליעניץ

וואַרשע, 27 (טעלעגראפיש)
די הויפט-וואַהל-קאָמיטע האָט ווייטער בע-טראַכט די פראָגעסיען וואָס ווענען צוזעציקט גע-וואָרען פון די אייגענלעכע וואַהל-קרייזען. די קאָ-מיטע האָט בעשלאָסען אַרומצושטעלען קיין סלאָ-וויס אַקאָמאָדאָרע וואָס זאָל פּעסטשטעלען, צו דער-פאָלגען אַרומצושטעלען. אַרומצושטעלען אַ גאנצער קיין לוצק און דירעכט-ליכע דאָרט צו אַרומצושטעלען צום קאָנגרעס. אַרומצושטעלען קאָמיטע-קאָרעס קיין שטענסטאָ-כאָוו און קיין פאליעניץ און דירעכטליכע דאָרט בייע-וועהלען. די פראָגעסיען וואָס ווענען אַנגענומען גע-וואָרען דורך דער הויפט-וואַהל-קאָמיטע האָבען זיך געשטיצט אויף דעם אַרומגעטאָן, אַז די לינקע האָ-בען זיך בענעצט מיט טע-אַרומצושטעלען, כדי נישט צו דערלאָזען דירעכטליכע רייכע און אַרומצושטעלען וואַהלען.

א נייער גאָלד-טראַנספארט פאַר פראַנקרייך

פאריז, 27 (ס.ט.ט.) די גרויסע שיף, מא-שעסטיק איז היינט פריי אַנגעקומען פון אמע-ריקא קיין שערבורג און האָט געבראכט 126 טע-נען גאָלד אויף א סומע פון 160 מיליאָן פראַנק. דאָס דאָזיגע גאָלד איז בעשטימט פאַר דער פראַנ-צויזשער באַנק.

שטורם-ווינד מיט הרבנות ניו-יאָרק, 27 (ס.ט.ט.)

פון דער אינזל פאָרטאָריקא מעלדעט מען, אז דאָרט האָט א שטורם-ווינד חרוב געמאכט גאנצע געגענדען און צעשטערט הייזער, עס זענען פער-ניכטעט געוואָרען ריזיגע פלוצער מיט קאווע און סאַבאַק, עס זענען געהרגעט געוואָרען 8 מענטשן.

געהיימער קריגס-אפמאך צווישען סאוויעטען און פראנקרייך
בערלין, 27 (ס.ט.ט.) די „בערען-צייטונג“ מעלדעט, אז צווישען רוסלאנד און פראנקרייך איז געשלאָסען געוואָרען א געהיימער קריגס-אפמאך, וואָס איז געווענדעט געגען דייטשלאנד, רוסלאנד וועט בעקומען פון פראנקרייך מיליטערישע בעוועג-גוגען אויף קרעדיט.

ארעסטירט יודען אין ברעסלוי

בערלין, 27 (ס.ט.ט.)
בזירא „קאָנטי“ האָט פערעפּעסליכט אַ קאָ-מוניקאט אין וועלכען זי איז מוזירע, אַז מען האָט אַרעסטירט אין ברעסלוי 2 קאָמוניסטען. איינער פון זיי האָט געהאַט ביי זיך נאָטיצען וועגען אויס-פירעם. מירעס.

נאָך 2 יודען האָט מען אַפּגעפיהרט אין קאָנצענטראַציע-לאַגער.

די אַנאַנסע-געוועלשאַפּט „דן-דאלף מאַסע“ ווערט ליקווידירט

אינסברוק, (י.ט.ט.) די אינסערגאַנצ-נאָלע דייטשע אַנאַנסע-געוועלשאַפּט „דאָלף מאַסע“ ווערט ליקווידירט. דעם אַרבייטס-געביט פון דער געשלאָסענער אונטערנעמונג נעמען איבער אַנדערע ניי-גערינדעטע פירמען מיטן אַנטויל פון די ענט-זאָנסע מיטאַרבייטער פון „דאָלף מאַסע“.

וואַרשאווער געלד-מאַרק

וואַרשע, 27 (טעלעגראפיש) די פּעסטע סענדענץ אויף דאָללערען דאָזערט ווייטער. היינט האָט מען געזעהלט פאַרן דאָללער ביי 6.45 און פאַרן פּאָלשקיי האָט געהעכערט דעם דאָללער ביי 6.35 דייטשער מאַרק 211.25, פונטען 29.90, עסטריי-כיגע שילינג 100.25, טשעכאוועניץ 0.90, גאָלד-רייב 4.98 און א האַקב, גאָלד-דאָללער 9.10 זילבער-רובל 1.45 ביליאָן 0.69.
די האַקס פון דאָללער האָט ווייטער בעדייטענד געהעכערט אלע פראָצענט-פאַפירען, אין ניי-יאָרק האָט מען געהאנדעלט מיט דער פּאָלישער סטאַביל-לייזונג 71 - 70.50, דיליאָן 70.88 - 68.50, שטאַנקס 47.50 און פאַרשטאַרט 42.63 זעהי שוואַך זענען ווייטער אַקציעס.

פולשטענדיגער שטילשטאנד אויפן דאָלאַר-מאַרק

(אג) נעכטען האָט אויפן דאָלאַר-מאַרק גע-הערשט אַ פולשטענדיגער שטילשטאנד. דער אַנבאַט ווי אויך די נאָכפראַגע זענען געווען מינימאַלע און צו קיין טראַנסאַקציעס איז מעסט נישט געקומען. דער אַרבעטס-קאָרס גיין פרייען פערקעהר איז געווען 6.42 - 6.45 זל. פאַרן פּאָלשקיי האָט פאַר דאָלאַר באַנקאָטען געזעהלט 6.35, סאַר טשע-קען-6.38 זל.

פון דער לאַדזער פערזע

באַנק פּאָלשקיי	-	-	79.50
פראָצענט-באַנאָלענע	-	-	39.50
דאָלאַר-באַנק	-	-	49.25
סטאַביליזאַציע (א.מ.)	-	-	51.50
וואַרשאווער פאַנג-באָרף	-	-	42.50
לאַדזער	-	-	38.50
ענגלישע פונט	-	-	29.90
דאָלאַר - אַמיצ	6.46	נישט אַמיצ	6.45
גאָלד-דאָללער	-	-	9.15
גאָלד-רובל	-	-	4.85
דייטשער מאַרק	-	-	2.10

פאליציי האט געשטערט כור-יגאנעס צו שלאגען יודען אין ווארשא

א פארשער קלאַנג, אז יודען האבען דער'הרג'עט א כריסטליד יונגער גרויסע מהומה אויפ'ן קערצעלי-פלאץ און וואריער ראיאן

וואַרשע, 27 (טעלעגראפיש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענערגי-שער האַלסונג פון דער פּאָליציי איז אויסגעמיטען געוואָרען אַ בלוט-פּערזאָנלעכע געשעהען איז אַט-האַט:
אין די האַליצט, אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, געפינט זיך אַ שפּייט-סטראַנאָן גאָמפּר 379, וואָס געהערט צו דער פּאָלי לאַה קאַרפּ. געגען דעם דאָזיגען סטראַנאָן האָט זיך אַוועקגע-שטעלט אַ הענטליכער הענדלער מיט ציטירונגן. די פּאָלי קאַרפּ האָט דעם הענדלער געפרובט אוועק-יאָנען, אָבער ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אוועק-צוגעהן, איז אַנגעקומען אַ פּאָליצייאַנט, וועלכער האָט דעם קריסטליכען הענדלער אַרעסטירט.
באלד האָט זיך אַ האַלץ קריסטען אַ לאַז-געטון, כדי אַבזושלאָגען דעם אַרעסטירטען הענד-לער. גלייכצייטיג האָט אַ חברה כליגאָנעט זיך געוואָרען אויף דער פּאָלי לאַה קאַרפּ און געוואָלט קאָרעספּאָנדענט).
היינט פאָרמיטאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון קאָמיטע-דעם גרויסען, וואָס עס געפינען זיך האַליצט אין סטראַנאָנס, פאַרעקומען אַנטי-סעמי-טישע געשעהענישען. בלויז אַ דאָנק דער ענע

אויף אינישע מלכה אונזערין שוין פון דייטשלאנד היטלערישע פלענער געגען רוסלאנד אויף פוילען

אויטענטישע שידדונג, ווי אזוי מען פייניגט ווען די דייטשע קאנצענטראציע-לאגערן

ווי צו זיין (י.מ.א.) ווערן קאטאלישע צייטונגען פערזענליכען ערקלערונגען פון א קריסטליכען ארבייטער מיטן נאמען דעוידער ראקאש פון דיטערדארף וועגן די שוידדליכע פייניגונגען פון יודען אין די דייטשע קאנצענטראציע-לאגערן. ראקאש, וועלכען עס איז געווען צו ענטווערפן קיין עסטרייך נאכדעם ווי ער איז אפגעוועסן 3 חדשים אין דער האלסהאוס אין דערדארף און אין קאנצענטראציע-לאגער אין זיגבורג, דער-צעהלט, אז מען צווינגט דאס יודען צו פאזען די היטלערישען די שוין און קושען די שטורמים טון די 800, ווען די יודען ענטווערפן זיך דאס צו טון, שלאגט מען זיי מכות רצח.

אין האב אלעין געזעהען - ערקלערט דא קאש - ווי אזוי מען הייסט ארויס ביי יודען די האר צוואנגען מיטן פלייט, ווי אזוי מען צווינגט די יודען צו שלאגען איינעם דעם צווייטען ביי זיי בעניסען זיך מיט בלוט.

פיל ארעסטירטע נאמען זיך דאס לעבען, נישט קענענדיג אריבערטראגען די שוידדליכע פייניגונגען און ענדערונגען.

די דייטשע פועס וועגען דער שליסונג פון 'מ.א. ביורא' אין בערלין

אינס ברוק (י.מ.א.) אין צוואנענצאגן מיט דער אפטיילונג פערזענליכען פון דער וואלף-אנטיסעמיט וועגען דער שליסונג פון בערלינער 'מ.א. ביורא', וואס איז געבראכט געווארען דורך דער גאנצער דייטשער פרעסע, פרעגט דער 'לאקאל-אנטיסעמיט' א צענדליק פון זיין גוי-ראקער קארעס-פאנדענט, אין וועלכען עס ווערט צו אנדער, זאגט: "די שליסונג פון 'מ.א. ביורא' האט ארויסגע-רופט גרויס צופרידנהייט אין די דייטש-אמערי-קאנער קרייזן, וועלכע בערגיטען דעם דאזיגען שריט. 'מ.א. פערשויט טאג-טעגליך אין א מאסע-מאסשטאב אויפרייצענדע בעריכטען פון בערלין, וואס ווערען פערזענליכע נישט נאר דורך דער יודישער פרעסע, נאר אויך דורך דער אנט-דייטשע ענגלישער פרעסע אין אמעריקא."

געשראסען די ווירטשאפטס-האנפערענץ אין לאנדאן

רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ זיין מען האט אויך געשטעלט צומעריקא פאר איהר צוועקונגן זיך פון דער קאנפערענץ, קיינער האט זיך אבער נישט צוריסגעגעבן מיט צופרידנהייט וועגען די

אויף דער נאכמיטאג-זיצונג האט איינער פון די עדות וואס שוין דויערנאט זיך מודה געווען אז דאס וואס ער האט געזאגט ביים אויספארשונגס-ריכטער, וואס דער אנגעקלאגטער וועלכע האט אויך א פערזענליכע געהייסען מארשערן אויף יודן און זיי אויסטרייבען פון רייזע - איז דורך איהם אויסגעטראכט געווארען צוליב דעם, וואס מען האט איהם ביי דער אויספארשונג געדראהט, א שארפער איינצינדעט אין אויסגעפארשונג בעט די ערקלערונגען פון עדות סיגורא, וועלכער ציהט אויך צוריק אלע זיינע פריהערדיגע ווערטער ביים אויספארשונגס-ריכטער געגען זייענדיק, וואס אויך איבער די זעלבע יודישע, אז בעט דער אויספארשונג האט מען איהם געדראהט, און גייט אויך צו, אז דעם 24. ח. ווען ער איז געפאהן רעו אין געריכט אריין האט איהם דער געריכט-פאליצאנט יוזעף שלאוונסקי געדראהט, דאס אלע ער וועט אין געריכט זאגען אנדערש ווי ביים אויספארשונגס-ריכטער, וועט זיין מיט אים שלעכט, דער פארמיידער לייעט טאגס פון די דיי-יוגע ווערטער א וויסען טאמער אין פארשער, אז דאס געריכט זאל שוין אויפן ארעסטירטען גע-גען דעם פארשטען דרוק, וואס די פאליציי האט געמאכט אויף די עדות.

דער פארמיידער פערזענליכע וועט וואס ער מאכט דערויף אויפגעקוקט דעם פראקטאר.

דער פארמיידער פערזענליכע וועט וואס ער מאכט דערויף אויפגעקוקט דעם פראקטאר.

דער פארמיידער פערזענליכע וועט וואס ער מאכט דערויף אויפגעקוקט דעם פראקטאר.

דער פארמיידער פערזענליכע וועט וואס ער מאכט דערויף אויפגעקוקט דעם פראקטאר.

בעפעל צו אלע בעמאטע פון דעם פרייטאג דאס איז, אז פאר אונזערע שטרייכער די איינצינדע ווער-שען דער פרייטאג דאנעם מיט דעם דייטשען מלכה און פאר צו ווילען דעם וועלט, אז דאנעם

יודישע פליטים פון דייטשלאנד זאלן איינגעלאדן אויסגעמליד בעהאנדלע ווערן די רעגירונג איז זיי גרייט צו ערלויבען ארייטען טראן די אויסלענדער-געזעצען אין גרויס-בריטאניע

ל' אב (י.מ.א.) די ענגלישע פרעסע טיילט מיט, אז דאס בריטישע אינער-מיניסטעריום (האומ-אפיס) איז געווען צו מאכען אן אויסנאם פאר יודישע פליטים פון דייטשלאנד, און טראן די אויסלענדער-געזעצען, וואס ערלויבען נישט קיי פרעמדע בירגער צו פערנעמען זיך מיט גערייכט וואס קען זיין א קאנקורענץ פאר בריטישע בירגער, וואס די יודישע פליטים דורך ערלויבט ווערען צו ארייטען אין ענגלאנד, דאס אינער-מיניסטעריום, וואס ווירט זיין זייערע פריינד.

געהיימע היטלער-ארגאניזאציע איז אויפגעשטעלט

קאטאליק (י.מ.א.) 27 (עלעמאנט) דער פאליציי-דיקטאטאר אין קאטאליק האט דעם 25-טען ד. ח. פערזענליכע פאנאדעריאלאזען דעצעלשאפט, דייטשע פאליטובער-וועגער, ווייל די עקסטרעם פון דעם דאזיגען געזעלשאפט און איהר טעטיגקייט וועט געווען געגען די בערלינער טעגליכע פארשטייטען. דער דייטשער פאליטובער-וועגער איז גע-ווען צו אלע א געזעלשאפט וואס האט אויסער פאליטען געהאט אויך פאליטישע צילען, האט זיך געשטעלט אויף מיליטערישע דיסטע-לין און ארגאניזאציע, די דאזיגע אלע צילען האבען

די אונזערליכע רשימה פון ארויסגעשטויסענע יודישע דאקטוירים און אוואקאטען

אינס ברוק (י.מ.א.) האמבורגער רעזולטאטען פארמאליטענאט טיילט מיט, אז דער יודישער מעדיצין פראפעסאר ו.א. בערנסטאן איז פערזענליכע געווארען פון זיין קאמערע, עס איז פערזענליכע געווארען פון זיין אמט דער הויפט דאקטאר פון באמבערגער שפיטאל דר. ערנסט דעל באנקא און דר. ארטור ליפמאן פון שפיטאל פון

געשראסען די ווירטשאפטס-האנפערענץ אין לאנדאן

רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ זיין מען האט אויך געשטעלט צומעריקא פאר איהר צוועקונגן זיך פון דער קאנפערענץ, קיינער האט זיך אבער נישט צוריסגעגעבן מיט צופרידנהייט וועגען די

פאגראם-פראצעס איז וואדאוויצע סענסאציעלע ערקלערונגען פון ערשטע יודישע עדות

סומער. דורכ'ן פערנסטער האב איך בעמערקט א גרויסען המון פון א 1700 פערזאן, צווישען דעם צוליב האב איך בעמערקט דעם איינצם פון מיינ הייזער, האמאט, איך האב איהם געזעהען, וואס דאס בערייט, דאן האט ער מיר געזענעפערט: ווי האט איהר עס נישט געהערט, אז היינט וועט אין גאנץ פוילען זיין א רעוואלוציע און גענעראל האלדער געמאכט די מאכט?

דער עדות שילדערט דאן דעם שטורם אויף דער בריק, 3 מאל איז די בריק צעשטאקט געווארן, ערשט גאנץ 4-מען טאק איז מער דער פאליציי געפאלען שטעסן און ס'וועט געפאלען 4 פערזאנען דעם, איך האב געהערט - דערנאכט ווייטער דער עדות - א בעקאנטע שטימע, וואס האט גערייזט: דאס אלערויט נישט ענטלויפען? איך האב אויסגעווארען דעם קאס דורכ'ן פערנסטער און האב דערקענט אין דעם שרייבער יאן קלאשקולא, פון זיין סיבה איז עס געפאלען די שטעסן.

אויף די פראגען פון פארוואס ערקלערט דער עדות גאנץ קאטאליק, אז ער האט נישט געוואלט זיך קלאשקולא האט געשטעלט, נאר פון דאס, וואס ער האט זיך געטונען זענען געפאלען די שטעסן.

דער פערזענליכע קלאשקולא בעט א ווארט און ערקלערט, אז קאלפוס זאגט פאלש עדות, ווייל ער טראגט צו איהם א שטאה, ער איז גאר דארט נישט געווען און גארנישט געטון.

רייזע 27 (י.מ.א.) פון שטאקעלם טיילט מען מיט סענסאציעלע פרטים וועגען וועלכע פאגראם פון דעם געווען. סאטוועיטען קאמאטאר פאר אקראפער, סקריבנסט סטרייט דיר, געמליך, ארויס, אז דער וועלכעמאכט ארגאניזאציע א רעוואלוציע פון א רעוואלוציע ביי סקריב-ניקן מער דער ג.פ.א.ו. בעט וואס מ'האט פערט געשטעלט, אז סקריבניק איז געשטאנען אן א שטענדיגען קאנאקט מיט היטלער'ס רעזענער האנד פאר דער אויסער-פאליטיק, רעווענערג, און צו וואס מען האט צוגעלייגט א פלאן פון ארייטען אקראפער פון רעוואלוציע און שטעסן א בער ווערען אקראפער מלכה אונטער'ן פראפעסאר פאר דייטשלאנד.

סקריבניק ווערענדיג וואס ס'ווערט איהם פון וואס מין פערשטענדיג האט זיך אריינגע-שטען א קיל אין קאפ אריין און צוויי-ארויס אויס-געמיטען דעם טויט-ארטייל וואס ער וואלט, אה שום סאק, פערקומען פון דעם סאטוועיטע-מאכט, דערביי גיט מען אויך אבער, אז די אקראפער אישע סענסאציעלע פון סאטוועיטע-רוסלאנד ווער צו געשטעלט אין א געזענען קאנאקט מיט די אקראפער סענסאציעלע פון פוילען און סקריב-ניקאדעווער'ס פלאן האט זיך אויך געווען צו די אקראפער געלענדען אין פוילען.

פראג. איינשטיין בעזעצט זיך אין אויף-ישראל

קור. פאר. בערנסטאן פון קאטאליק די יודישע, אז פראג, איינשטיין איז איצט געקומען קיין לאנדאן, וואו ער וועט פערברענגען א געוויסע צייט כדי צו פערברענגען זיינע פארשונגען, נאכדער וועט איינשטיין זיך געוועזען אין אויף-ישראל, וואו ער וועט ווערען פראפעסאר פון דער העברעאישער איינשטייטע אין ירושלים.

הלאנגע, טראציק זאל ווערען א סאטוועיטער אמבאסאדאר

שטאלין 27 (י.מ.א.) צוויי טראציק'ס בעוועגן אין קוראט ראטע געהען נאך אלץ ארויס פערשידענע קלאגען, האט ליטוואנא האט קאנצעטאירט צוועליקענט, אז ער האט זיך האבען געראטע טרעפן אין ראטע מיט טראציק, - שיינט דאן צו זיין איינער יעדען צווייטעל, אז דאס וועט זיין א געזעהר אהר געווענדיגע צווישען טראציק און סאטוועיטער טישע שלאגט, די סאטוועיטער איז, אצט, געלען צו געווען טראציקס אויפגאבען אין אויסלאנד, די רויטשע צייטונג, "רעזענאנס", וואס ער שיינט אין פאריז, טיילט-מיט, אז אויב ס'וועט קר-מען צו אן אויסגלייך צווישען טראציק און סטא-לין, וועט דאן טראציק פערשטע ווערען פאר אמבאסאדאר אין מאדריד, דערנאך און וואס - שיינטאן.

בעגריסען מיט "הייט היטלער" אין דאנציג

דאנציג 27 (י.מ.א.) דער דאנציגער סענאט האט אריינגע-געפן א

פאגראם-פראצעס איז וואדאוויצע סענסאציעלע ערקלערונגען פון ערשטע יודישע עדות

דער מיטוואךדיגער טאג פון דעם וואדאווי-צער פראצעס געגען די 42 האלדערשקעס און אפוועפאלגעס, וואס ווערען בעשולדיגט אין ארגאניזירען און דורכפירען די אנט יודישע אונזער הען אין פאדערהער געגענד - האט געהאט א סענסאציעלען פערלויף.

דער ערשטער ווערט אויסגעהערט דער עדות יענטקוויטש, וועלכער לייקענט דאס, וואס ער האט ערקלערט ביים אויספארשונגס ריכטער, אז ער איז געווען אויף א פערזענליכען ביים העשול דינטען קוש און געהערט פון איהם דאס מען דארף זיך גרייטען צו די יודען, ווייל ס'ווערט פרווירט א בעמעהל.

דער עדות ערקלערט איצט אין געריכט, אז ער האט גאר אפגעלעבט נישט געזאגט. פארוואס: צי האט דערקאטאר זאגטשען בענאנט די פראגע: מען דארף די יודען אויס ראטען? עדות: איך האב עס נישט געהערט, ער האט דאס נישט געזאגט.

א שטערקען ראש אין געריכט וועט האבען געמאכט די ערקלערונגען פון נח קאלפוס, ער דערנאכט:

אין האב א קראם אין רייזע, א 70 מע-פאר ווייט פון בריק, אין דעם טאג פון די געשעהענישען בין איך געגאנגען שלאפען פריהער ווי געווענליך, אויסגעוועקט האט מיר א שטארקער

Dr. med.
L. Berman
צענדעליגאג 15, טעל. 149-07
ספעציעל ארעט פאר הויט-און געשלעכט-קראנקהייטען, מענטש-שוועכע-פערזענלעכע, צווייג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארעט אונטע ליזען.
נעמט אן 8-11 און 4-8 און, וואסאן פון 9-1 נאכט פאר אונגעמיטעלטע - געשניצען-פרייזען.

רומענישע אנטיסעמיטען האבן געפלאנט

א פערשווערונג אויף לארד מערטישע

ערקלעהרונג פון דער רומענישער רעגירונג וועגען די סיבות פון אפרופעז די טשערנאוויצער מכבי-שפילען

דערווייל באריכטט בעוואוסט. דאנען איז בעוואוסט, אז בענגא צודערערס טויטער קערפער איז דעם 9-טען יולי שווייטשענדיג געווארן דער יודישער קהלה אין ברוינשווייג צו קבריה. דער בר-מינן האט געטראגען שווערן פון שווערע פערלעצונגען.

עפן די רעגירונג נישט באראנטווארטן פאר דער זיכערהייט פון לארד מערטישע און אנדערע אנטיסעמיטען פון דער מכבי-שפילער. צוליב דעם האט די עקזעקוטיווע פון מכבי-שפילער פערבאטן בעשלאסן אריבערגעפארן די 18-טען ציוניסטישע קאנגרעס. די מכבי-שפילער וועלן מארקטן 15-20-טען ביזן 29-טען אוי-גוסט. די לעצטע צוויי טעג, דעם 28-טען און 29-אויגוסט וועט מארקטן די וועלט-קאנפערענץ פון מכבי.

לאנדאן, (פ.ט.א.) די עקזעקוטיווע פון מכבי-שפילער האט מיטגעטיילט דער י.ט.א. דאס די האט בעקומען פון דער רומענישער רעגירונג א מעלדונג, אין וועלכער עס ווערן אויסגע-קלערט די סיבות, צוליב וועלכע עס איז אנגע-רומען געווארן די ערליכע אפצוהאלטען די זומער-מכבי-שפילער אין טשערנאוויץ. אין דער מעל-דונג ווערט געזאגט, אז אין רעזולטאט פון נעוויסע ענטדעקונגען, וואס ווערן געמאכט געווארן דורך דער רומענישער פאליציי איז פערשטעלט גע-ווארן, אז עס ווערט געפלאנט א פערשווערונג אויף דער פערזען פון לארד מערטישע. כחמה דעם

לאנדאן, (פ.ט.א.) די עקזעקוטיווע פון מכבי-שפילער האט מיטגעטיילט דער י.ט.א. דאס די האט בעקומען פון דער רומענישער רעגירונג א מעלדונג, אין וועלכער עס ווערן אויסגע-קלערט די סיבות, צוליב וועלכע עס איז אנגע-רומען געווארן די ערליכע אפצוהאלטען די זומער-מכבי-שפילער אין טשערנאוויץ. אין דער מעל-דונג ווערט געזאגט, אז אין רעזולטאט פון נעוויסע ענטדעקונגען, וואס ווערן געמאכט געווארן דורך דער רומענישער פאליציי איז פערשטעלט גע-ווארן, אז עס ווערט געפלאנט א פערשווערונג אויף דער פערזען פון לארד מערטישע. כחמה דעם

רעוואמאטישע שמערצען

אין די געלענקען און גלידער, געוואלטע און קאפ-שמערצען שטייען און בעווייטשען מיט ערפאלג טאגאל טאבלעטעס. טאגאל דערלאזט נישט דאס אנצומעלן זיך פון האנדווער און איז עווער מן השורש וידאגויג ליידען. טאגאל האט נישט קיין שום שפיליכע נעבנעוויקונג און איז ארגאניזם. מען מוז אבער נישט אויפפאסן אויף די ארגינאלע, נישט באשעדיגטע פערפאלגונג. צו באקומען אין אלע אפטייקען.

„מיר זענען גענוג שטארק צו מאכען פון דער גרויל א פאקט“

רופט אויס דער רייכס-ממונה איבער דער דייטשער „יוסטיץ“ צוויי פרישע בולגארישע ארויסטריטען פון רייכס-מיניסטער דר. פראנק

פראנקשטאטטליך ווארט פאר דער אויספיר-וועלט. די וועלט דארף נישט זיין אין טעות: דאס דייטשע פאלק איז ענטשלאסען אויסצובויען זיין צוקונפט אויף זיין אייגענער קראפט. עס איז נאכער גרייס אונטערגעווען איידער זיך אונטערגעגעבען, אז אויסערליכע קרעפטען זאלן זיי איהם צוועהמען רעוואלוציאנערע פרייהייט, און זאל עס אפילו איצט זיין בלויז מיט די מיטלען פון דער גרויל-פראפאגאנדע.

איינסברוק, (פ.ט.א.) אויסטערענדיג די טעג פאר א פערזענליכע פון סטודענטען אין היידעלבערג, האט דער רייכס-יוסטיץ-מיניסטער דר. פראנק ערקלערט צו. אונד.

עס איז שוין צייט צו זאגן אנטרונט און

אין די רומענישע האנדעל-אנטיסעמיטען

באנגא צודערער, געבוירען דעם 16-טען יוני 1922 אין ברוינשווייג שלמה בערגער יעלינגוויטש, געבוירן דעם 10-טען יולי 1917 אין ברוינשווייג וועלכע פאטער, געבוירען דעם 26-טן פעב-רואר 1915 אין טשענסטאכאוו און מארין סאנ-דער, 18 יארה אלט.

באנגא צודערער, געבוירען דעם 16-טען יוני 1922 אין ברוינשווייג שלמה בערגער יעלינגוויטש, געבוירן דעם 10-טען יולי 1917 אין ברוינשווייג וועלכע פאטער, געבוירען דעם 26-טן פעב-רואר 1915 אין טשענסטאכאוו און מארין סאנ-דער, 18 יארה אלט.

אלע ארעסטירטע ווערן אפגעפיהרט געווארן אין דער ס. א. קאזארמא. קראנקע קאסע" אין וועלכע דעם וויסערן שיקאל פון די אינ-טערנירטע יעלינגוויטש, פאטער און סאנדלער, איז

באנגא צודערער, געבוירען דעם 16-טען יוני 1922 אין ברוינשווייג שלמה בערגער יעלינגוויטש, געבוירן דעם 10-טען יולי 1917 אין ברוינשווייג וועלכע פאטער, געבוירען דעם 26-טן פעב-רואר 1915 אין טשענסטאכאוו און מארין סאנ-דער, 18 יארה אלט.

גראדנער כאדעקעס האבען נעבעד מורא פאר... „יודישעז מיר-יטער“

די גראדנער כאדעקעס, באזאצט זיכער, האט לעצטענס אנגעהויבן שטענדיק גלייבן אויסצופירן דאס וואס די יידען און קיין איהן נאמען גייט נישט אריין אין א מאמער וועלכע ווערן זיך אויך אין לעצטען נאמען איז געדריקט אפצוטיילען א. ב. געפאלענע פערזענלעכע, און וועלכען עס ווערט געזאגט:

די גראדנער כאדעקעס, באזאצט זיכער, האט לעצטענס אנגעהויבן שטענדיק גלייבן אויסצופירן דאס וואס די יידען און קיין איהן נאמען גייט נישט אריין אין א מאמער וועלכע ווערן זיך אויך אין לעצטען נאמען איז געדריקט אפצוטיילען א. ב. געפאלענע פערזענלעכע, און וועלכען עס ווערט געזאגט:

די גראדנער כאדעקעס, באזאצט זיכער, האט לעצטענס אנגעהויבן שטענדיק גלייבן אויסצופירן דאס וואס די יידען און קיין איהן נאמען גייט נישט אריין אין א מאמער וועלכע ווערן זיך אויך אין לעצטען נאמען איז געדריקט אפצוטיילען א. ב. געפאלענע פערזענלעכע, און וועלכען עס ווערט געזאגט:

די גראדנער כאדעקעס, באזאצט זיכער, האט לעצטענס אנגעהויבן שטענדיק גלייבן אויסצופירן דאס וואס די יידען און קיין איהן נאמען גייט נישט אריין אין א מאמער וועלכע ווערן זיך אויך אין לעצטען נאמען איז געדריקט אפצוטיילען א. ב. געפאלענע פערזענלעכע, און וועלכען עס ווערט געזאגט:

די ווייטערדיגע פאלעמיק אין דער עסטרייכישער פרעסע

וועגען „נומערוס-קלאוזוס“ פאר יודען ווייזט, (פ.ט.א.) די קריסטליך-סאציאלע פרעסע פאלעמיקט שוין מיט די דעמאקראטישע צייטונגען, וועלכע טרעטען ענערגיש ארויס געגען פראטעסט פון נומערוס-קלאוזוס פאר יודען אין עסטרייך. די קריסטליך-סאציאלע פרעסע שרייבט בזה הלשון: „די רעגירונג-פארטייען ווייסען, אז די יודען-טרעטע שטיצט איהם די עסטרייכישע רעגירונג נישט צוליב איהר אלגעמיינער פאליטיק, נאר דערפאר, ווייל די רעגירונג פיהרט א קאמף געגען די נאציאנאל-סאציאליסטען. די אייגענע צוועקע קריסטליכע בעפעלערונג שטיצט מיט בעפריידיגונג דעם פראקטיש פון נומערוס-קלאוזוס געגען יודען, וועלכער געלייגט אויך פערשטענדענע אין די רע-גירונג-קרייזען. די קאנסטיטוציע קען נישט שטי-צען דעם איבערגענומענען יודישען איינפלוס און די פערדערגונג פון דער אייגענע פארשטענדע-קעסעל-קעזונג דורך יודען. די גלייכהייט וועט דערגרייכט ווערן ערשט דאן, ווען די יודען וועלען פער-לירען זיכער אויבערמאכט. דער נומערוס-קלאוזוס איז דעריבער א גערעכטע אנהענגונג פון גלייכ-בערעכטיגונג פרינציפ...“

נעפאר איהר ערהארטונג!

מארום אויף

הויפט איין | הויפט איין

נייעסמע פערפומען

ערשטעלעכע פארעו, מאלעמ-וויפען זאחל
לעזערס מאדערנעס קאסעמאס
צו פאבריק-פרייז

אין דער בעהאנדלער פערפומעריע

י. דר. דר. דר.

5 זאוארזקא 5

טעל. 175-92

רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג!

הארט און דעמיל

הארט! | דעמיל!

וועגען „נומערוס-קלאוזוס“ פאר יודען ווייזט, (פ.ט.א.) די קריסטליך-סאציאלע פרעסע פאלעמיקט שוין מיט די דעמאקראטישע צייטונגען, וועלכע טרעטען ענערגיש ארויס געגען פראטעסט פון נומערוס-קלאוזוס פאר יודען אין עסטרייך. די קריסטליך-סאציאלע פרעסע שרייבט בזה הלשון: „די רעגירונג-פארטייען ווייסען, אז די יודען-טרעטע שטיצט איהם די עסטרייכישע רעגירונג נישט צוליב איהר אלגעמיינער פאליטיק, נאר דערפאר, ווייל די רעגירונג פיהרט א קאמף געגען די נאציאנאל-סאציאליסטען. די אייגענע צוועקע קריסטליכע בעפעלערונג שטיצט מיט בעפריידיגונג דעם פראקטיש פון נומערוס-קלאוזוס געגען יודען, וועלכער געלייגט אויך פערשטענדענע אין די רע-גירונג-קרייזען. די קאנסטיטוציע קען נישט שטי-צען דעם איבערגענומענען יודישען איינפלוס און די פערדערגונג פון דער אייגענע פארשטענדע-קעסעל-קעזונג דורך יודען. די גלייכהייט וועט דערגרייכט ווערן ערשט דאן, ווען די יודען וועלען פער-לירען זיכער אויבערמאכט. דער נומערוס-קלאוזוס איז דעריבער א גערעכטע אנהענגונג פון גלייכ-בערעכטיגונג פרינציפ...“

ס' יסודות אלו, אף אינם אין געקומען די רוח
פאר די פוילישע יודען אין ענגלאנד, ארויסצוהייערן
אין לעפען ווייניג געדעשאפטליך-נאציאנאלען בע-
וואוסטליך.
די 70 טויזנט פוילישע יודען אין ענגלאנד,
דאס זענען קאנצענטרירט אין דער הידזשער טעטא
פון ווייטשיפעל, זענען, דוכט זיך, געווען די אפ-
געשטאנענע יודען אין דער באגאנער וועלט.
אזוי די אמעריקאנער אלטע אימיגראנטען

גער צאָרן פנים פוילישען יודענטום קענען דעם
היינטיגן ברייטן, דא אין אים דין קא געוואר-
פון גע'ווארען די פערסטע קאל אין ס'אפ-
טעלענט געווארען דער ענטשיידענדסטער באקאנט
קענען היטלערן עד רדת.
און הילכטיגסט איז דא אפגעוויפן יעדן
רען די פראגע צו ס'אין שוין אמאל נישט געקער-
טען די צייט א טיטעלעך פון טאן די פערטיגסטע
פערשימעלטע יארהינדערט קהלה.

דער ארגסטונקט פון אליינאפהיטונג האט אונז
טערגעוואנט די פוילישע יודען אין ענגלאנד, און
די ציביליזירטער יידשע האלטונג פון די יארהונדערט
און נישט בלויז א דורש פאר'ן ענגלישען יודענטום,
נאר ממש א סכנה פאר'ן גאנצען יודענטום פון
דער וועלט. און אין נויט-פאל פון אללי זיך 'רער-
טירדיגען האבען די אויפגעהויבען א האנט געגעבן
דעם גייסט פון פערסירענקייט און פאר-אליו, יאס

ווערט אנטשיידענדיגאלטען דורך דער אינטימער
הידימטער קהלה.
ס'איז דער ערשטער מאל אין ענגלאנד, ווען
דער באגאנער געוואסטער פנים פוילישען יוד-
ען רייסט זיך צו פערזענליכען די דאזיגען יוד-
ישע פאליטיק. און דאס איז דער ליטטיגער שטרא-
לעכל אין דער שוידערליכער פינצערער במאדע
פנים היטלעך און דיטשלאנד.

פ. ס.

אין ענגלאנד איז קיין צוריעס מאסן-איימער
הראיער נישט געווען, חוהדעס וועגן די אימיגרא-
ציע נישט אזא כוח, צו קענען זיך אויפהויבען בא-
טעיעל און מאגליש וועגן די ענגלישע יידן
געבליבען פאררעכט, אגעשאצט, טרעמ פון
יירשע קולטור און געזעלשאפטליכקייט, דער עיקר
פון יידישען אימיגראנטן.

מיט טעג אמסטערדאם - באקאנט-קאנפ-
רענץ און די יעוואליציעס, וועלכע וועגן דאס
אנטיסעמיט געווארען מכה א זאפאטינג אינטער-
וועק און דער פארעמען ליגע פון די יידן
פארשאנגענע אין דייטשלאנד און מכה דע פער-
זאפאטינג באקאנט אקציע - האט זיך פער-
אנטשטרייט די באצונג וועלט פרייעס פראגראם.

גרייכען בערייטעט טיפע, זיי וועלן אהן טעק
פערענען א גענעאלאגיי וועג פון די שטאנדשטע-
טען אויפן וועלט-רעסערט און פערענען מיט זיך
די ליקוואציע פון דעם יידישען וואס וועלן
דערייטש געווארען אין די צייטען פון דער פראנ-
צוישער יעוואליציע.

די יידן האבען בעשלאסן מיט דעם צו
פראגע.

שטערעמגעצו און שטערעמגעצו צו געפן די מלך
כוח נישט פארמער און זיינע אינהאלט, זיי לאגט
טעמלעך זייערען דער קאמפ וועגן א גאנצער אקציע
זיבט, דאס איז אגאנצער דאך, ער מוז זיך אפער
אומגעבן עטליכען א זיג און דערייטש
א דעפערמאנער רעגולירען פון דער יידן.

די שטח פון קרויס און וועלכע זיך טוב דער
ווען בעריטערעדער טופט, די שטעלן און די גרויס-
לע ענדערונגען, וועלכע קומען פאר אין דער
וועלט פון אונזער ציוויליזאציע. די דער מלחמה
אויפן גרויס פון וועלכע די אפיציע פון וועלט
דערגעט, ווען אירעאלאגיע און אפיציעלע וועלט
שול א פולשטענע יעדע אפגראדאציע, דאס צוואו ע-
דערגעט, ווען אירעאלאגיע און אפיציעלע וועלט
שול א פולשטענע יעדע אפגראדאציע, דאס צוואו ע-

וואס הערמט זיך אין אמעריקא?
צוטרוי צו רוזוועלט? — 60 דאלאר אנאליטא. — ארבייטער.

[illegible]

ס'דאו אָבער פערפאלען צו אהנדער גרויסען הייטאג, האט הייליגער אהנר ריזאריש דערשלאסן זיכטס בלויז פון דאן און לאנד, נאר אויך אין דר שטיינע לענדער, וואו ער האט פאראלירט אהנדער האט אהנדער קעמפער שטיקן: אינפיריטעס יעהודים דעם מייט אין אהמאליסטיקלייט פון אהנדערע שטאטן, פירעסאטעסלייט האט דר קאנפירעט פון פון קעמפערן ווינקער, וואו מען איז פערקאכטן, און אהנדערע וואלט מען נישט געלאזט זיך בענוצטן מיט אהנע מעטאדען, נאר וועלעסלייט גלאס מען ריוועלט האלט פאר אינפלאציע און כאטש דר גרויסע אמעריקאנער בלעטער זענען גענוג דער אינפלאציע, וויל מען ווייט נישט וואו די וועט זיין אהנדערע, וואו ער וואלט געטאן נישט ווייט.

אין בילדונגס-אינסטיטוציעס אין אמפריקע ווי פ. ב. ליבעסער, דער בילדונגס-דירעקטאר פון ארייזשער-רינג ד"ר ב. וויינרייך האט חזק דער נאמען אין יענעל-אויניווערסיטעטס גופא בעמאכט א גרעסערע נסיעה אויפער די דורמדיגע שטאטס צו שטודירען דאס לעבען פון די נעגערס און איינפואמאלעט

אױפן אויסגעױדקט געװאָרען דער גאנצער גיסט. קענען 1929 זענען די פרייזען געפאלען פון 30 גביר. עס געמערקט זיך איצט א געוואלטיגער דרענג א רייכען מאטעריאל.

די וואס נעהמען זיך דאס לעבען

פון לעא העניג

געקענט. די יידישע אסימילאציע (און נישט נאר אין דייטשלאנד) האט טאקע עפעס ווייבליכעס: וואס איז אסימילאציע אלייב נישט דער אבי סטריקטיווער און בעוואוסטניגער בעגער זיך אב צוגעבן אינגאנצן, זיך אינגאנצן אויסצומישן מיט א „שטארקערן“ מין?

עפעס ווייבליכעס איז דא אין דער ליבע וואס די דייטשע אסימילירטע יידן האבען געוואלט (און האבען באק) צום געווענען, כמעט פרימיטיווען גערמאנעס. ווי א שווערן אבער ויסען צום, האט בען זי אויף זיך געטראגען, די דייטשע פולטא, אלעס וואס איז, עכט דייטש.

און אזעל וואס מען זי אויף דעם זעלבן „צום קרייזגיגן“.

און אזעל ווערט די יידישע אסימילאציע אין דייטשלאנד געקרייגט אויף דעם צלם וואס זי האט אויף זיך מיט אים קענענישע „ליבעשאפט אויף זיך אליין גענומען.

און ווער ווייסט, צי עס זענען נישט פערטאן אצינד אויך צוועלפ איבערדראפנירטע אסימילאירטע, וועלכע פיהלען א מין מאדאניטישע מחיקת. — די לעצטע וויסקיט — בענעדיקט זעלבסטמארג, מיט די לעצטע פערטאלאציע גיטסה בליקען צום האקען קרייז.

דער „טאגליש“ אפאטעאן פון דער יידישער אסימילאציע אין דייטשלאנד.

די „באלאטא“ פון אסימילאציע.

אסימילאציע העלפט נישט, אסימילאציע איז טויט. אסימילאציע מוז פיהרען צו באגראבן און אביידיודעלען זעלבסטמארג. גייסטיג און קער פערליך.

דאס איז דער גרעסטער און שמערצליכסטער מוסר השכל וואסאקומט אצינד צו אונז פון דייטשלאנד.

דער יידישער האלב צי באקן בעוואוסטניגער אסימילאציע האט דער היטלעריזם געטראפן אין אים. דאס הארץ אבער פונם ייד דישען פאלק פון די דייטשע מאסען איז גאנץ צעפלין. ווי גוף איז גאנץ איבער שווער פערטאלאציע צווערען.

אין וועלכער זי זענען געווען אזוי פערליכט, שפייט אויף זי אזוי גאלק און ברוטאל, דאס, פאר וואס זי האט געוואלט געהאט אפילו אין ווערע דייטשע אסימילאציע-חלומות, האט זי געטראפן.

זי זענען יידן! אפילו ווען גאנץ אין יידען צי באקען אין דער משפחה — זי זענען יידן! און זי פיהלען איבער ווי דער אלטער יידישער גלות האט זיך ווי א שווער ע' הוקר יידען אפגעזעצט אויף ווערע פלייצעס, און ע' דריקט זי אראפ, אראפ צו א שווארצע חלום, צו פערטאלאציע.

די יונגעס און די היטלעריזע, וועמען זי זענען גרייט געווען די שווארצע צו פונצן און לערן, וועלכע זי איבער פערשפארען און געלאזט אונז טען די מיטעראלעריזע שווערע טויטען מיט איינערען ריגלען.

ווי אזוי זעט זאלען זי און שאב ע אויסהאלטן טען? גייסטיג האבען זי — אין יידען טאטעס און יידעס — באקן א סך פריהער זעלבסטמארג בער גאנצען.

וואס זעט זאל זי אפהאלטען אצינד אויך פון א פיושען טויט?

מעגליכע ווערט? דאס גלויבען אין דעם אייגען פאלק און אין זיינע ארעליכע שערערישע כחות, וועלכע וועלען אונז סוף כל סוף פיהרען צו פרייהייט און זעלבסט טענדיגקייט?

עס איז דער מעגליך צו אטא ווייניגער האט געשאפען זיין בער-המטע, „סעאריע“ צו „וידען זע“ בער פונם ווי פרייען שפעטע אימפא-ענט ווייל ער האט געקענט גאנץ די דייטש-יידישע אסימילאציע ווען ע' קען און לעבט מיטן יידישען פאלק, מיט די ברייטע יידישע מאסען אין די מוח אוראל פערטאלע לענדער, ווען ע' זעהט און קען דעם „מעגליכע“ קאמף פון דער יידישער יונגען, פון די יידישע ארבייטען און פון דער פאלקסטימליכער יידישער אינטעליגענץ וואלט ע' אפשר צו אונז זעלבסטמארג פאלאזאציע נישט געקומען.

קין אברעצ יידען אבער, א הויך דער דייטש-יידישע אסימילאציע, האט ע' ווייט אויס, נישט

די גוטע יאהרען, פאר די היטלער טען, האבען זי שרעקליך געליטען און זיך געשעהמט מיט דייטשע סטאם. אפילו אין די גוטע יאהרען האבען זי פנימליך פון די דייטשע אסימילירטע יידישע פלאמט פון בושה פאר זייער לעצטען פונק יידיש קייט וואס האט זיך נישט געלאזט אינגאנצען פערלעסען.

ווי האבען אליין געשריבען אנטעמישע ווערק. די בעסטע, כאטש ווייט נישט די איינציגע הייטלעכע: „אזא ווייניגער“, און אטאטיר טרעביטש „אזא ווייניגער“ — דער יידישער קראנקער יידיש-דייטשער גאון איז בענגען זעלבסטמארג באקן דעם ווי ע' האט זיין פאלק (און זיך) פראקלארירט אלס שפעטער אימפאטענט.

און אטאטיר טרעביטש — דער זעהר פערטער זעהר ווען פון א געשמרעטע דייטשען ייד (זיין בריר דער איז בענגער שטאט איבער דעם אין דייטש) איז געווען דער ערשטער צו ווארען היטלעריזען ע' זאל זיך היינען פון יידישע איינפלוס אין זיין אייגענעם לאגער, און זאל אפילו קיין משומדים נישט לאזען ווערען קיין „באציס“.

ע' דער גייסטקראנקער אבער ווער פעהיגער משומד האט געווארענט היטלער'ן גענען משומדים. און די צוויי פיינליכע זענען, ווי געזאגט, נישט די איינציגע, די „סעאריע“ פון דער דייטשער יידישע אסימילאציע איז געווען גרייט אויסצורשניידען פון זיך דעם לעצטען טראגעדישן הייטלעכע. און זי האבען עס אויך געוואן, ווי פאנטאסטיש פערזענליכע „קדושים“, וועלכע זענען גרייט ווערען אויפגעווערען אויסשניידען און פאר די היינט ווארען, האבען זי אטא אויסגעזעהן.

און איבער אונז שרעקליך-ברוטאלע דערוואנדלונג: דאס פאלק וואס זי האט אזוי פערטענעט, האט זי אפילו די אסימילירטע צווישען זי, איבער אריינגעטריבען אפילו פונם עלעמענטאריען ביר גערטום.

די דייטשע „באציס“ בלייבאריגער יונגען,

דאס פיינליכסטע און דאס שמערצליכסטע וואס גיט הערען איבער פון דייטשלאנד ווערען די זעלבסט-מארגען. און ווער צוהאל וואקסט פון טאג צו טאג אומטער דעם בארפארשען היטלעריזען. די קענען שוין נישט אויסהאלטען די יסורים — גייסט-גע און פיושע — וואס די היטלעריזע איבער-ווייניגער טוט זי אן.

פון די אלע פיינליכע זעלבסט-קרבנות פונם טעמפען און שווארצען יאוש, וואס הערשט אין דייטשלאנד, ווערען אפשר די שרעקליכסטע און די פאלען פון זעלבסטמארגען, וועלכע ווערען בענגען גען פון בעליידיגטע און בעשפייגענע נשמות... אין מין דא די דייטשע יידען און פרייען וועלכע האבען זיך געהאלטען פאר „הנדערט פראצענט יידיש“ — די טשען, וועלכע זענען געווען פערליכט אין אלעס וואס איז געמאכט, בלאנד און בלייבאריג, און האבען פיינט געהאט אלעס וואס איז יידיש און האט זי דערמאנט ווי ווייט אינעם מוח.

און די יידישע זעלבסט-מארגען זענען אפשר די טראגישטע און פיינליכסטע.

דורות-לאנג האבען זי אין זיך און אין ווערען נשמות געשטריט און אויסגעוויינגט יעדע יידישע כח דאקטערישטיק, ווערען סימן פון יידישקייט, פון יידיש אויסזעהן, און פון יידיש דענקען. די האבען אזוי איבערגעגעבען — כמעט זענען — גערייבט די שטאלאנד, די דייטשע קולטור.

און דא פלוצלונג אונז שרעקליך ברוטאל אויפ-וואקען. און זי קענען די ברוטאלע שרייט-רייבן ליכט פון דער היטלעריזע דייטשער ווייניגער קייט נישט אויסהאלטען מער.

און ווי אזוי זאלען זי עס קענען?!

דורות-לאנג האבען זי געוואלט, געוואלט, און געשטריט ווערען יידיש בלוט... מיט געמישטע חלומות, מיט זעלבסט-האט, מיט שטאה צו זיך אליין.

און ווי האבען עס נישט געקענט אפגאבען. די יידישע „שטאר פלעקע“ ווערען זי אפגעמאל אריינגעטראמען אויף דער באקען... אטאטירט, ווי פון דער „העלע“ היט, ווערען מיט צווייטען און דריטען דור משומדים, אסימילירטע יידישע ארייט געוואקסען געקרייזלטע האט, יידישע בעדער, ברוי נע ליידענשאפטליכע מוחדאקאליען... שוין אין

פון ד"ר ל. פיליפסאן

היסטארישע ערצעהלונג

אברהם אבן עזרא

גענומען די גרעסטע יידישע חשבוניס, פון אלע נאך הענטע לענדער זענען געקומען. דעלעטאציעס, כדי צו וואונדערן און משמח זיין דעם יונגען פאר און יידען גרויסען פאטער — ר' יהודה הלוי.

אלע האפנונגען פון ר' יהודה הלוי ווערען ערפילט געווארען דער אבן עזרא, איינער פון זיינע בעסטע פריינד און פון די גרעסטע יידישע וועקער און דעכער, איז דאס מאן פון זיין איינציגער ווייט-געליבטער טאכטער, וויין הארץ איז פול פון פרייהע ווערענדיג דאס בליקליכע און הארמאנישע צוואר מעגלעכען פון די דאזיגע צוויי מענשען; די יידען שלימ'ע יודען איז איהם געלונגען ארויסצוהעלן פון פון ווער שרעקליכער ציח, וואס האט זי גע-דראהט; ע' האט אויך באקן א לענגערער ארבייט און מיה, דעפיהרט צום סוף וויין מאגנעטאל ווערק ספר הכוזרי, און אין וועלכע ע' האט אויך אבאציגעטאריגען און אריינגעלען נאמן אבאלי-דורס דעם מהות פון יהדות.

ס'איז איהם גאר איבערגעבליבען איין זאך: צו ערפילען זיין בריר, זיך צו בעוועגען אין איין שטאל, ע' קען דאך נישט אין וויין ווערק פערדינסן פאר אבאלידעאל, וואס ע' זאל איהם און לעבען, אויב ס'איז גאר דא די מינערעסע מעגליכקייט דערצו, נישט פערוויירקליכען.

פריינד און בעקאנטע האבען איהם אפגעהאלטען פון אויספיהרען זיין פלאן, האבען איהם אויפ-געווערען מיט וויפיל סכנות און מכשולים די דאזיגע דרייטע נסיעה איז פערבונדען. האבען פאר איהם געשילדערט די שרעקליכע ליידען אויף וועלכע אונז רייזענדיג איז אויסגעשטעלט, וואס פאר אונז געריכטע און נישט פארזאמלענע ווערען היינער-ניסען עס טעהען אויפ'ן וועג.

ר' יהודה הלוי האט זיך אבער צו דעם אלעס נישט צוגעגעבן, ע' מוז זיין און דעם לאנד פון די גרויסע וואונדערס נביאים ע' מוז זיין דאזיט וואו עס האט אטא עקזיסטירט א יידישע מלוכה, אין דעם לאנד, וועלכעס ער האט ליב מיטן מאגנעט פיינד פון זיין הויכער פאזיציער נשמה, און א שטארקער בערער, וואס פיהלט אויס אלע קעמער-לען פון זיין ווערען, ווי עס ווערען און אטעמען מיט איהר לויט'דיגער לופט.

ער האט זיך געזענעט מיט זיינע באהעפטע, גענומען אבשער פון וויין טאכטער און איידעם, איבערלאזענדיג זי א פאטער צווישען אבן עזרא געלאזט אויפ'ן וועג פון הייליגען לאנד.

(סוף)

בערברייט דורן אהרן פאנספערד.

וויין נישט, חלילה! — האט ע' שמייכלעך דיג געזעכערט — ביזנוס דען עפעס א וינד בעקאנט, צו און זאל דער מוחל זיין! פערקערט, א גרויסען נסיון ביזנוס דאך בייערשטאנען, לאמיר אבער ווערען דעם נישט טראכטען. — אונזערע גע-פיהלען אייבער צום אנדערען האבען מיר ביז היינט געהאלטען ערשט איבער האבען מיר אונזערע הע-צער ענטפערט. לאמיר זיך עררייבען צו שווערען, צו גארנישט וועט זיין אומשטאנד אונז צו שידען, און פערט פון אייביג — ליבע און טריישאפט ווע-לען אונז בלינדען.

חלילה און געווען גליקליך. א ביינע אויבערצאן טע וועלט איז פאר איהרע אויגען ערשינען, א וועלט פון ליבע פון צאמער'ע ליבע און טריישאפט... אבער פלוצלונג איז איהר געזיכט פערוואלעכעט געווארען, און שפעטער בלייך.

— וואס איז דא? חלילה! — האט אברהם מיט שרעק אויסגערופען.

עס איז מיר גאנצנישט, איך האב מורא, אדער — האט זי מיט ציטער שטאמלענדיג גערעדט — צו וועט ע' אונז נישט פערפאלגען?

— אטאטיר, האט אברהם געענטפערט — ע' איז שוין לאנג נישטא אין שפאניע. ווי גאר דער קעניג איז געוואהר געווארען ווערען זיין אפגאלי אויף זיך האט ע' אריינגעגעבן א בעפעל צו אפגאלי איהם, האט מען איהם שוין נישט געטראפן. נען דערצעהלען, צו איהם בושה, איז ע' בענגענען זעלבסטמארג.

איהר פנים איז צוריק ליכטיג געווארען, האט בעקומען דאס לויטעקייט און זיך צוריק מיט חן אויסגעקאכען.

שטראלענדיג פון שמחה האט זי זיך איהם געווארען אויפ'ן האלד. ע' האט זי צו זיך צוגעגרי-מזען, ווי א קינד, און מוזע לייך גערעדט:

— מיין אויז! מיין טייערע! איך האב פאר דיר געקענט און ווי א שווארצאפער! וועל איך זיך היקען. איך האב געוואכט איבער יעדען אייט דיינעם, און א דאנק דעם האב איך זיך שטענדיג געקאכט אין געפעהרליכע מאמענטען ראטעווען.

דערצונקסט, ווען איך בין צוגעקומען צו דער קאפ'ע טע בער ארטיס אפאל — טריט ביי טריט בין איך דענסמאל באקומענען פון קינדליכען פאלאץ ביז צום ארט פון געשעהעניש, כדי אין א צווייטען מאד-מענט צו טעהען צו זיין שוין.

באל לאנג ווערען זי אזוי געווען און גע-שמועסט צווישען זיך, מען האט גערעדט אינעם, מיניסטענס ווערען פלענער אויף דער צוקונפט... עטליכע וואכען באדעמט איז מיט גרויס פארצא-געפירט געווארען די תהמה צווישען אבן עזרא און חלילה, און דער דאזיגער שמחה האבען אנטיל

פער-חלומט און יאמאנטיש — זי וויל זי איבער נישט ווערען, און פון די נישט ווערען געווען. ביין! זי טאג זיך פאר די נישט וויינען, זי האט נישט קיין דרייטקייט, מיט פעהלס איהר דעציא-אויס.

דער אבן עזרא ליגט שוין ערליכע טעג מיט דער פערבאנדען לויטער וואונדער אין בעט. זי האט איהם אבער באקן אין פערליכע פון דער גאנצער צייט קיין איינמאל נישט בעוועט. זי האט איהם באקן אפילו נישט מבקר-חלילה געווען. זי האט צו דעם נישט געהאט דערגען כוח.

אבער איבער, אטאטיר, ווערענדיג זיך אראפ און ארויף מיי זיך אין שטוב, האט זי בעהערשט אבאלידע-ווערענדיגער פערקייט זיך מיט איהם צו דעקען, זי קען שוין מער און אזוי נישט אויסהאלטען. פונקט ווי זי האט איהם פריהער געוואלט אויס-מיינען, בעהאלטען זיך פון איהם — פונקט אזוי, און אפשר באקן פיל שטארקער, האט זי זיך איבער געוואלט אין וויין געזעלשאפט געפונען.

עס איז איהר אונגעווענליך שווער געווארען דאס טראגעדי, זי זעהט, זי מוז זיך מיט עפעס מאכט זיין אויף וואס פאר אבאליסן אויטקליפען זיך פון איהר. דער שטיין, וואס ליגט איהר אויפ'ן הארץ, וויל זי אראפזארפען, זי וועט צו איהם אריינגעבן, אויפריכטיג איהם אלעס ערקלערען, ווערען קיין שום זאך נישט פערלייקענען; זי וועט בעטען איהם פערצייהונג פאר דעם צער, וואס זי האט איהם אומזיסט פערשטאפט, און עס וועט איהר לייכטער ווערען.

א בעקשאפט א באגענער געזיחל האט זי גע-טריבען צו איהם... זי וויל ע' זאל איהר זיין בליק שפענען.

אונדזרייט האט זי אגענעלאפט ביי דער מיי-פון זיין צימער; אין א וויילע צייט האט זי זיך שוין געפונען איינזעליג.

אבן עזרא איז גאר וואס ארייט פון בעט; ע' איז געווען ביים טיש וואס געטראכט ווערען אלעס, וואס האט זיך מיט איהם אין דער לעצטער צייט פערלאפען.

ווען ע' האט זי געזעהן צווייגקומען, האט ער זיך געוואלט אויסשטעלען. חלילה, האט איהם אבער נישט געלאזט. (זי האט נישט געוואלט, צו ער זאל זיך אבשטרענגען). זי איז שבעל צו צו איהם, אונדזרייטקייט און בעהאלטען איהר פנים און זיין געזיחל, וואס ער האט צו איהר אויסגעשטרעקט. בער-נעגענדיג זי מיט ווייטע טרעפערען, וואס האבען זיך שטראמענדיג געגאסען פון איהרע אויגען.

— דו וועסט מיר מוחל זיין? — האט זי ווייטעג דיג גערעדט — נעמען מיר נישט פיהט האבען...!

! איהר

— 17 —

האפ'טער 14

אבן עזרא האט התנה מים חולדה'ן און ר' יהודה הלוי פאהרמ נאך ארץ ישראל

חלילה איז פונם געשעהעניש אינגאנצען צוואר-גענומען אבער ווערען, דאס פערטאלעסטיק, צו איהר טייערער אבן עזרא איז געווארען פערוואונד-העט, שטענדיג אין טכונה וויין לעבען צוליב איהר, האט זי אטאטירט-פערליך געקאכטערט. איהר הארץ איז געווען ווי מיט אבאלידענע ווערען פער-בעהערשט; עפעס ווי א שטיין וואלט דאס נע-לעגען. זי האט זיך געפיהלט שולדיג, די שולד פון זיין אומגליקליכען פערוואונדעט ווערען, האט זי אריינגעשטעלט אויף איהר קאכעס. האט זי דאך פון אבאליס צו צוליב צו אונזעלעזט אטאטיר, און דעריבעס איז געקומען צו דער טרייעריגער פאר-סירבונג.

זי האט זיך געפונען אין א ווערענדיג-שטייגונג אויסגעשטען יעדענער געוועלשאפט. פערבאנדעט דאס רוב פון האבן ביי זיך און צימער, נישט צולאזען דיג צו זיך קיינעם. זי האט געוואלט זיין גאר אליין. אליין מיט זיך, שעה'ן לאנג האט זי געקאכט טראכ-טען. זי האט מיט די הענט אונטערגעשטאפט דעם קאפ און אזוי געזעסען פערטאלעסטיק.

זי האט זיך עפעס געשעהמט פאר מענשען; האט זיך געשעהמט צו קוקען יעדען און די אויגען אריין, זי האט זיך געשראקען, צו מען העקאכט איהר, צו א מין „קרייזיגע“ איז איהר אויס-געוואקסען און דערצעהלעט געווען, צו זי האט גורם געווען דעציא, צו דער אבן עזרא זאל פער-וואנדערט ווערען.

ביין! עס איז געווען עפעס מער ווי א בושה! עפעס אבאלידענער געפיהל, וועלכער איז גע-קומען פון סודות-סודע, פערטאלענע קעמער-ליי-האט זי אין אטא פסיכישע צושטאנד אריינגעפיהרט. און דער האט זי אויסגעלייטעט די אוי-גען פון אבדחמזען. ווי אזוי וועט זי איהם קענען אריינקוקען אין זיינע מילדע קלארע אויגען, וועל-כע זאגטן אפילו ווערען ווערען אייגענטימער, א! וויפיל געטקייט און מילדקייט ליגט אין זי אויסגע-גאסען, מיט וויפיל ריזיגונג, בארעמווערציגקייט און אריינליקען קוקען זי אויף יעדען לעבעדיגען ווערען. זיינע אויגען, ווי די פון א טיפ, וואס האבען אין זיך א פערטליכקייט און עפעס א בעקשאפט צו אונטערגעשטאפט, האט געטראפן און קוקען אזוי

נייער פאלסטאט

וועגן איינפלוס פון די דייטשע יודען אויף אונז

נייער פאלסטאט

אדער גרעסער ראלע אין דער איינפלוס-געשע-
ניס פון דעם יידישן נאציאנאליזם? דער
די שפעה פון שמואל הייזש אין דער היינטי-
גער, פראקטישער יידישקייט אויף דער יידישער
ארגאניזאציע אין אלע לענדער; דער דער איינ-
פלוס פון דעם יידישן רעפארם-יידענטום אויף
דער טעמפלע און קאנסערוואטיוו פון דער גאנצ-
ער וועלט, אדער די בעדייטונג, וועלכע די ווי-
סענטאט דעם "יידענטום" האט געוואלט אויף דער
פארשונג פון דער יידישער געשיכטע און אויף
דער ענטוויקלונג פון דער יידישער ליטעראטור
אין פערשידענע שפראכן...

די דאזיקע און אנדערע גרויסע אויספארשונג-
האלטען געווען אנדערשליך, ווען עס וואלט גע-
ווען אמט, אז די געשיכטע פון די יידישע יודען
פאר די לעצטע צוויי הונדערט יאר איז א גע-
שיכטע פון צופאסען ווען צום לעצטען אין דייטש-
לאנד און פארן קריגעריי האט מ'פארענט-
ווארען אין דייטשלאנד און קאנען האלטען אפ
א קרעמל - און מער גאנצישט.

עס וואלטען נישט אויסגעקומען צווישן גרו-
סע יידישע יחידים און עס וואלט אין משך פון
אזא קורצע צייט נישט בעשאפען געווארען אזא
רייכע יידישע ליטעראטור אין דייטשלאנד, ווען
עס וואלט נישט עקזיסטירט דאס קיין קאלקטיוו-
יידיש לעבן. און ווען עס וואלט זיך נישט גע-
ווען קיין געוויסע קאנצענטראציע פון זי צו אונז
פון אונז צו זי.

אמט, די אלע גרויסע יחידים האבען בעגריי-
און בעגרייט דייטש ווי יידיש שפראך, די נאנצ-
וויסענשאפטליכע און קינסטלערישע ליטעראטור
איז בעשאפען געווארען אויף דייטש, אבער - דאס
וויסענשאפטליכע פון זיך עס זענען ביז די יידישע
יודען די קוואלען פון באציאנאלער ענערגיע, פון
באציאנאלען שאפען, אז די האבען נישט אויס-
געהערט צו שלאגען, נישט אויסגעהערט צו נע-
רען אונז, כאטש צורישען זיי און אונז אויך, ווי
א וואנט, געשאפען די נישט-יידישע שפראך, די
נישט-יידישע קולטור...

נאך אומוויסענשאפטליכע האט געקענט פיררען צו
א פארשטאנד און צו א מיליטערישע בונד
צו די דייטשע יודען.

דאס יידישע פאלק האט געמוזט ארויס פון גייס-
טיגען געטא, האט געמוזט ווערען וועלטליך, נאך
צו וועלען ווערען, כדי צו וואנען ווערען, ווען
אייגענער משיח, ממשע אלע ערשטע חובבי ציון
זענען געוועזענע משיחיס, און עס איז נישט קיין
צופאל, וואס דער פיינסקערס, "אויסגעמאכטע-
פאל", דער ערשטער מאניפעסט פון דער ציוניס-
טישער בעוועגונג, איז געשריבען געווארען אויף
יידיש. ער וואלט קיינמאל נישט אנגעשריבען גע-
ווארען, ווען עס וואלט נישט האבען געווען די פיר-
הערדיגע וויקונג פון דער דייטשער השפלה, עס
האט געמוזט זיין פריער די שטרעבונג צו צומאכ-
ען, די שטרעבונג, וועלכע איז צו די מורח-
איינפארשע יודען געקומען דערנאך פון דייטש-
לאנד, כדי עס וואלט פארקלענערט איהר השפלה (און איהר
פערליקענאג) - די שטרעבונג צו אויסגעמאכט-
ען פאלשע.

אגב, דאך מען נישט פערשטען, אז פאר
פיינסקערס איז געווען מאנאט העס מיט זיין, ראם
און "יידענטום", דער דייטשער יודע האט איז
געווען א פראדער פונם סאציאליסטישען ציוניזם.
זיין איינפלוס אין מורחאיינפארשע האט זיך געלאזט
פיהלען ערשט שפעטער, - דאן, ווען עס האט
זיך בעוועגט בי אונז דער סירקן מיט זיינע תל-
מידים, אבער די רייזש-איינפארשע יודען - די האט זיך
צורישען מורחאיינפארשע יודען - די האט זיך
אנגעהויבען פריער א סך, און אויך זי האט
זיך געענעט פון דייטשע, נישט נאך פון רוסישע
קוואלען.

ליבערמאן, וועלכע צווישן, וויסענשאפטליכע, אלע
אנדערע פאנצערן פון דעם יידישן סאציאליזם,
- וואס וואלטען זיי געווען, ווען נישט די דיי-
רעקטע און אומדירעקטע וויקונג פון מארקס און
לאסאל?

נישט נאך די דערמאנטע דייזש געווענשאפט-
ליכע בעוועגונגען, - יעדער יידיש אויסטא-
ווערער, יעדעס ווינקלעלע פון אונזער מאדערנער
וויקליכקייט איז בעאיינפלוסט געווארען פון דעם
יידיש-יידישן געזאנק, פון דער דייטש-יידישער
פארשונג-ארייז, און דעם דייטש-יידישן שפ-
ען, עסאזי גענוג צו דערמאנען די וויקונג, וואס
היינט האט געהאט אויף דער יידישער פאנצער.

ווי קאנען מיר ארויסזעהען גענוג די הייס-
לעס דעפאר, וואס זיי דע-יידעוויזירט און פיר-
נגען די וועלכע זענען נישט מיט זיי, אויב מיר
אלליין האלטען, אז דער וואס איז נישט מיט אונז,
איז גענוג אונז? ווי ווייט איז פון אזא קוק צו
ברוטאלע דעסקרימינאציעס?

אבער נישט נאך א פאל פון פאנאטיוס האבען
מיר דא, ווי מיר אנדערע פעלקער, לייזען אויך בי-
אונז די פאנאטיקע פון אומוויסענשאפט, זייער ווי-
סען די פאקטען איז פונקט אזוי בערעניגט, ווי
ווען אפגעזען דעם ווערט פון די פאקטען.

ווען די וועלכע נעמען זיך דאס רעכט צו
בעשטימען ווען עס איז א גוטער יוד און ווען
נישט, וואלטען געווען א ביסלעך מער פערזענלעכע
אין יידישע געשיכטע, וואלטען זיי זיך נישט
געוואלט מבטל צו זיין דעם דייטשן יודען, די
וואלטען איהם, פערקערט, בעוואונדערט, ווען זיי
האלטען וויסען די ראלע, וועלכע ער, דער אסימיל-
אירער, האט געשפילט אין דעם האט אויס-
קום און אין דער ענטוויקלונג פון די דריי גרויסע
געווענשאפטליך-קולטורעלע בעוועגונגען, און וועל-
כע מיר קאנען זיך נישט פארשטעלען דאס היינטיגע
"יידישע לעבן" - די בעוועגונגען פון דער השפלה,
פון באציאנאליזם און פון סאציאליזם.

פון וואנען איז געקומען צו אונז די אויפקלע-
רונג אין געווענענען קארהונדערט? פון דייטש-
לאנד, פון די דייטשע יודען, וואוהין איז געלאפען
א שלמה מימאן, ווען ער האט אין זיך דערייזשעט
א דורשט נאך בילדונג? קיין בעלין, וואוהין
האט געצויגען יעדעס אייגענע, וועלכער האט גע-
וואלט ווערען אויסגעקלערט און געבליהעט? צו
די דייטשע יחידים, מיר, די "פאליטישע יודען",
האבען געלערענט יידישקייט, זיי האבען אונז גע-
לערענט אייראפעאיש.

און ווען נישט די "פערלינגשיקעס", וואלט
זיך שפעטער בי אונז נישט ענטוויקעלט נישט
די באציאנאלע, נישט די סאציאלע בעוועגונג, עס
מאכט נישט אויס, וואס מערענאנטע תלמידים זע-
נען געווען, פארשוואנען אסימילאציע, ווען נישט
בעראכט זי פון א היסטארישען שטאנדפונקט, האט
זי צוגערייט דעם בארען פארן ציוניזם און פאר די
יידישע אריינפארשע, אין מורחאיינפארשע.

דייטשע יודען האבען אויף די אריינפאר-
דער פון מורח געקוקט פון אויבער אראפ, איצט
זענען מיר אסאך-יודען, זיך בוקס אן די "יידיש-
ען", עס, זאגען מיר, אויך מיר יודען! אייניגע
גענען אזוי ווייט, אז זיי פרעגען: "וואס האבען
מיר, יודען, געמיינאמט מיט די דייטשע יודען,
אדער ווי זיי רופען זיך: "יידישען פון משהס
גלויבען"?

זענען מיר, איינענליך, געוואוינט דערצו,
אז יודען פון איין לאנד, פון איין גענענע זאלען
גענען צוגעמישען די וועלכע שטאמען פון אונ-
זער לאנד אדער אונזער ראיאן.

צורישען די דייטשע יחידים זענען ערהייט
דא א סך, וועלכע קרימען זיך אויף די אסאך-יודען,
מענען צורישען אונז זיין אועלכע, וועלכע
זענען גענוג פערנעניגט צו גלויבען, אז פערקערט,
מיר זענען דאס זעמלע-מעהל פונם יידישן פאלק,
מיר זיי זענען פסול.

ווינציגער ווי אלץ האבען מיר, יודען, זיך
געוואלט אריינלאזען אין אועלכע איינטיילונגען
מיר האבען געוואלט וויסען, געדענקען, וואס עס
ווערט פון מענשען און פעלקער, ווען זיי האבען
אן צו געבען זיך אלליין אטעסטאטען און אויסציי-
לענען. מיר האבען זיך גענוג אנגעלייטען און
מיר לייזען נאך איצט אויך דערפון, וואס מען
דערקלערט, אז עס זענען דא, א שטייגער, עכטע
אין נישט קיין עכטע דייטשען, מיר וואלטען גע-
האפט, דעריבער, ווען אויסגעהאנגען יעדע טעג
דענן פון אויסגלייכען און סטאנדארדיזירונג, יעד-
ען פרוב צו מעסטען און צו ווענען איינעמס יידיש-
קייט, יעדעס פערלאנג פון א ריכטיגן אדער א
גרינגע צו האלטן: "יודען" דאס זענען מיר און
נאך מיר אליין. מיר וואלטען געוואלט צוגע-
וואוינען אונזער עולם צו א מיינערען, א מער
טאלענטען און א מער אפגעקלייטע קוק אויפן
לעבען פון א פאלק.

ווי קאנען מיר מאנען טאלענטען בי אנדערע
ווען מיר אלליין האבען נישט קיין געוואלט צו אונ-
זער שרעקענדיגע און אנדערשטענדיגע?

ווי קאנען מיר קעמפן פאר אויסגלייכען
גלייכערשטיגונג, ווען מיר אונז אלליין זענען דא
מענשען פון ערשטען און מענטשן פון צווייטען
סארט?

אזיך שניארווע איז ליהודים...

אין דער כלאדניע אויפן דאנטינג אויף א פיי-
אקלאק אויף א סטראזשאנקע דאמאיווע, זעהט איהר
די פאנצערן מיט געזעסענע העמדיש, וויסען הויזען
מיט געוואלטע טראכטעלע, מיט 3 מירען געשפאנט
אין דער בייט - און מיטן קאפאלע אויפן שפיץ
קאפ. פון פאנצער איז ער - א "דייטש", און פון
הינטען - א "חסידישער" ווינציגער-מאנטיש, האט
מען טאקע אויך די בעפאלאטענע יוגענלייטלעך:
רע-פראנט איז נישט קשה, נאך דער היינטיגער
גראבט זיי...

פרייטאג פארנאכט

דער אינטערעסאנטער טאג אויף ווינציגער-מאנטיש
פרייטאג, און נאך אינטערעסאנטער איז דער יוד-
טאג פארנאכט.

דער "רוך" הייבט זיך אן פארטאג - ווען די
ווייבער קויפן צוויי לכוז שבת אבער, א ביידל,
אונטער דער קינדער, די ווייבער זענען מיט צום
בערער, איינע מיט אנגעוויזענע חלות, א צווייטע
מיט א קינדע, א דריטע מיטן שטאלענט, נאך זיך
טאקע מיט בעקע-חושן: די וואס האט געשטאנען
חלות, פרעגט איהם א ריזיגען קינדע, און די וואס
האט געשטעלט א שטאלענט מיט קישקע ברעגט
איהם א פערברענטען יאפאקא.

פון מיטגאנג, געהט די ארבייט אויף דער
גאנצער פארע: מ'שלייפט און מ'וואשט, מ'וואשט
אן די קינדער, די ווייבער זענען מיט צום
אין די שבת-דיגע שלאפען, די הארץ בערעמט
מיט ממוריטע חוקשקעלעך אויף די קעס, און
לערנע-סטענעלעך און אויסגעוואשען אויסגע-
וואנענע געהט מען ארויס, נא שטאט, מקבל-
פנים ווען דעם, טאמער...

די אויסגאבעס, פרייטשקעס זענען בעלעס: זי
פליגענע-פאפיר מיט פליגען און טאנעט אראפ א
יוד מיט וואלדעס און פק, בעפאלען איהם די
קינדערלייך: "טאטש פליכטאל", קושט מען זיך,
איינס כאטש ס'פליכטאל, ס'צווייטע - די וואלדעס -
דריטע - דעם פאלעט, ס'פערטע - דעם שטענען,
און די לעצטע-שטעק קושט זיך מיטן מאן זי
לבן מיט יעקבין: בערן קושען, טאמער זי דעווייל
דעם מאן די קעשענעס...

אל, הערט איהר, איז דא ווינציגער-מאנטיש
נאך צו בעשריבען אין די גאנצען...

א צווייט פרייטאג צום רעדאקטאר

פון י. אבערשאנע

האט בעלזשט וואוואק, "בעזענעס", מוזיק שפילט,
מ'הערט רעדען, אומפערשטענליכע יודע-רעדער, מ'
זעהט פערשידענע "בילדער", אוי "סענעס", ס'
שפילען זיך אפ, "טראגדיעס", און "קאמעדיעס",
און דאס אלץ אין דער פיינסטער - פונקט ווי אין
קנא...

אזוי איז עס יעדע וואנער, היינטיגער איז אבער
די שמחה וועטערע געווארען: ווען דער עולם
איז שוין געווען איז זאל האט זיך דער היימל
פערוואנדעלט און ווען די "פשינאמער" בחורים
און מערלעך האבען זיך פאר, "חיות" יעלדען אין
וואלד אריין, האט זיך אפגעלאזט א שלאקס-רעדען
און א סוף צו דער, "זאבאווע"...

א פערביסענער מענטש

ווינציגער-מאנטיש האט אויך אפאלייטע, פאר-
סען, יעדע וואנער שפילט די צוויי ספארט-
קלובער, "אלעקסאנדער", ביי יעדע, "באל",
וואס, "נער", שליסט אריין אין טויער פון אלע-אין-
דער, שרייט די גע-ע, "שריכוח", און דער וואס
לאזט אריין א "מאל", בעקומט שפעט א ממשווא.
פערנאנענע שבת איז אויפן ספארט-פלאץ
פאר "קאמפער" א פערביסענער טעניס, מענטש-צווי-
שע א רעוויזאניסטעקע מיט א רעכטען בעזעל.
די "גענער" האבען געמערמט זיי די לייבען דער
פערנען האט כסדר אפאקירט און די רעוויזאניסטישע
האט אלע פעזעקישע אפגעקעט העלליש אפגעשלא-
גט, דער, "מענטש" האט זיך געוואונט מיט 2-3
לחובת דעם העצען און זיי מ'שמועסט, איז נאך
"מענטש צווישען זי", "גענער" געזאגט צו א "פער-
שטענדיגונג", די "פערשטע" דינגונגס-פערביסענער, ווע-
נען לעצט נישט בעקאנט.

שווארצע פלאסטערס

וואו איהר געהט און וואו איהר שטעהט זעהט איהר
בחורים מיט שווארצע פלאסטערס (קאפער-בלעין)
אויף די שפיץ קעס.

א צווייט פרייטאג צום רעדאקטאר

פון י. אבערשאנע

אויפן הארץ מ'האטקע לייזטקע סוף ווען ארבייט
השלמות און א דאנק דעם ראדער, "דאנענע" ר'
מירי גענעל אפאלייטענען אלע ווינציגער-מאנטיש
רעדען במחמא און אקסען...

הונסט איז דער שאפער

אין ווינציגער-מאנטיש איז היינטיגער א גע-
וואלט אויף, "קאסט", ביי אונז האט די כלאדניע מוכה
געווען מיט "קלינקוסט", האבען זיך אפ-יידישע
אקסענען מתקנה געווען אין דעם, "עפאלג" פון
דער קלינקוסט, און דערלאנגט די לעטנטיקעס
גרויסקוסט.

האט מען אפגעדינגען א "ווינציגער-מאנטיש" שאפ-
אויסגעשטעלט בעק אונטערהאנגען אפישען, און
מ'האט געשפילט, א לעכענשפילד, א טראגדיע
מיט מוזיק און טענען.

די סענען האט מען פערנאנען מיט צוויי
מלחים און מיט א טעקשקען שאל, א קאטע-יינעקע
האט צוגעשפילט, 2 גרויסע נאפער-בליצערס האט
געזענען ליכט, דער שווייט האט גערינגען, און
דער עולם האט געלעבט די פיינער...

אזוי ארום האט די "ווינציגער-מאנטיש" ארויסגעקאנט
די "קלינקוסט" פון ווינציגער-מאנטיש.

די פערשטערטע שמחה

טאג, האט שוין א טראדיציע יעדע וואנער
אויסגעהאנגען אין איהר וואנער-קאנצערט אויף ווייט-
נאכט וואו א "זאבאווע".

די "טאג-זאבאווע" צימער זיך אויס דער-
מיט, וואס נאך חלות, טראגט זיך די "זאבאווע"
אבער פון זאל... און וואלד אריין, די "פשינאמער"
בחורים און מירלעך קומען טאקע ערשט אויף
דער, "זאבאווע" - נאך האלבע נאכט.

נא, איז טאקע די טאנצאכט - א "ליל-שמורים"
מ'האט נישט מורא פאר קיין ער-ווייט, דער שטן
האט אין דער נאכט קיין שליסט נישט, אין דער
נאכט מאכט דער וואלד אפאלייטען פון א קנא;

אין מ'ווייטקען מיינעלע האב אויך אפגע-
געבען ארויס פון די ווינציגער-מאנטיש נאכט
און קענען, פון דער כלאדניע רולעטקע, קאדיר-
סעל, טאג, וואלד-רעסאנאנס, פערנאנענען און
האנעלען.

אבער דאס איז נאך גאנצישט; ווינציגער-מאנטיש
מיר, דאס איז וויסען, איז נישט קיין דאטשע
- א שטאט, א מדינה, א פרך, מיט א רב, מיט
שוואים, מיט א פאליטיקאמאטאר, מיט קאסט
לעכעלעך, מיט א טעלעפאן-סטאנציע, ווען אין ווייט-
נאכט וואלט נאך געווען א יידישע גמירע א
פאר טון מיליאנע-שטעטלעך, און טון פאר-
שטען, א מאניסטאטע מיט א שטאנציע-און - וואלט
וואס ווערען א שטאט מיט אלע קלימפערלייך.

דאס איינציגע וואס פעהלט אין ווינציגער-מאנטיש
וועלכער-שטעטלעך פאליטיש, נאך ווי די ווינציגער-מאנטיש
פערליכער, פאסט מען נישט קיין עלעקטריע, כדי
זי ליכט וואלט נאך געווען א יידישע גמירע, און די ווייבלעך
נישט, "ראשען" וואס נישט איינמאל איז זי די
לובה אויף, צופיל אין די אויגען...

נאך לאמיר אפלאזען די ווייבלעך און מערלעך,
וואס "שערפיען" נישט קיין ליכט - אין ווייט-
נאכט וואלט נאך געווען אנדערע שטיקעלעך שטען
און געשטאלטען, וואס בעסען זיך ממש, מ'האט
זיי בעשריבען, אויפן ערשטען פריער געהט

דער מנהר אויפן ראדער

אין ווינציגער-מאנטיש ווען דא מער וואס קעסט זי לעכער-
קעס, פאר יעדען הייזל הענט א שילד אויסגעמא-
לשענע א קאפ פון אפאקס מיט א צווייטע, "כשר"
- דאס ווערען די רעקלאמער-שילדען פון די יאטקעס.

אין אבער אויף אלע יאטקעס דא איין איינצי-
גער מנהר, און טרייבער דאך מען אין אלע קאס
קעס, וואס סוף דער מנהר? - פארהאט ער אויף
א ראדער.

א גאנצען טאג פליהט דער יודעל מיט דער
לאנגער בלאנדער באר און פאול, מיט די ברייטע
אויף דער שפיץ נאך, מיט דער פארמקלעך - אויפן
ראדער און טראמפער.

פארהאט ער צו צו איין יאטקע, שטעלט ער
אויפן דעם ראדער, טרייבער אפ, געהט ער ארויס,
פערפונד זיך ס'כאטעל מיט דער נאכט, די פאר-
לעס שפילעט ער צו מיט א שפילעך און ווייטער-נע-
פלינגען.
נאך פליהט ר' מירי געזעל, דער מנהר,

אויף פערדער

א קאפיטל פון א ראמאן פון יודישער
סאלאניאליזם אין ראטענפערבאנד

פון פריז הירשביין

צוויי וועלטער

וואווע פערדער האט לאנגען אפגעווארפט אין פריז. ער האט געוואלט, וואו זי איז געווען, בילדען איהם רעזענציע, ווי לאנג האט זיך איינגע-
ווארפט מיטן פנים אין דער ערד און געוויינט.
"און פערדער ווען טאקסטערס געדריקטן
געמיינט."

וואווע האט זיך אפגעווארפט מיט כח און זי
פערדער מיט א פערדער, פנים:

— עס ביסט גאר און איך וויל דיר א גע-
צען טאג ארום, — האט ער פאטערליך צו איהר
געוואלט און אפגעווארפט פון איהר שטערן א
געוועלעטען שטורף — האט נישט געוואלט
אויף שווער הארעווען; איצט פיהלסטו עס. כוונה
ביזט געשלאפען אין פעלד.

לאנגע האט א שטייכלע געזאגן. זי האט פער-
שטאנען דעם פאטערס געדאנקען און האט עס גאר
גענומען פאר גוט.

— ס'איז מיר געפאלען א מידקייט, אז כ'האב
מיר פשוט אליין פאר זיך געשטעלט. איך האב דיר,
טאטע, גאר אויף האל מען אויסשליסען די מידקייט;
גאר אויף אנדערשטען אין פעלד און אפגעווארפט
זיך, מיטן כח פון דער ערד.

זי האט א ציה געזאגן מיט אלע גלידער און
דערנאך אפגעווארפט געשטאנען די שטוב.

— ס'בראכט א היים אומגענומען פעלד. עס
גלייבט זיך מיר באגרייט, אז דאס איז אומגע-
ווייט. איהר איז בילדען?

— מען איז דא א פאר מאל געווען פון די קא-
וועלטיקייט; די קאוועלטישע איז געקומען פערדער
אויף דיר. זי וויל, מיטאל איינאיינעם פראווען א
געמיינטהייט; ווי זי וויל מיט דיר מיטן וויל.
און א ביסעל שפעטער, ווי עפעס געמיינט,
האט וואווע אן א ווייט געזאגט:

— ער, דער עלטערער, וואו, איז דא אויך
געווען, כלומרשט, א באגרייטע איהר דיר, אז
ער איז אומגענומען דאס געוואלט ביי מיר דער-
נאך, צי איך געה איהר מיט ווייטשיקן אין בשות-
פוט דירעקט פערדער.

לאנגע האט די צווייטע העלסט פון נאכטערס
רייזע כלומרשט פערדער און א פריז געזאגן:
— ווייסטו נישט, וואס ער דארף מיר האבען?
איהרע אויגען האבען א גליה געזאגן, זי האט
נישט געקענט בעהאלטען די אויפגענוגען, וואס האט
אפגעזאט איהר לייב.

— איהר האט ער אויך געוואלט מיט מיר
רעדען וועגען מאכען א שטייכלע יום טוב... איך
האב דאס געזאגט ביי איהר אין שטוב. וואווע
איז דעם עולם פערדערט צו זיך.

וואווע איז אפגעווארפט ריזעלע קאוועלטיקייט;
האט זיך ממש געווארפט לאנגען אויפן האלד;
— עס איז זי, איינער טאקטער, אז מ'וועט
א נישט ארום שטוב, אז זי וועט פערשלאפען אויף
א שטייכלע פון די אויגען, וועט גאר אומגענומען ארום.
א שטוב פנים האלטען מיר האבען און לאנגען.
מיין פערדער האט אויך אפגעווארפט. ער האט, ווען
איהרע דארף האל האבען א צעהן לאנגען, וואלט
גאר אפגעווארפט פנים געהאט.

לאנגען איז אפגעקומען די פארב אין פנים
און דערנאך, וואס האט זיך אויף פערדער-
לייט.

בען ארום הארען, איז מיט אפאל פערשטאנען.
אויף גרינג איז איהר מיט אפאל געווארען, וויסנדיג,
אז פערדער איז אין שטוב געווען, און איצט נאך א
צולאז, וויזעלעס רייז... "ווען צעהן לאנגען וואלט
דער דארף געהאט..." קאן עס טאקע זיין, ער האט
דאס זאגן? פארדאס מאכט ער אזא אפגעווארפט
מיט, ווען ער רעדט צו איהר? פארדאס בעמיהט ער
זיך שטענדיג אויסצוגעווארפט אפאל, וואו איהר
וועט צו טאן, זי פיהלט, אז ווייטער קאן עס אויף
נישט געהן. זי מוז מיט איהר רעדען אויף איהר
אייגענעם שטייגער; מענטש צו מענטש, הארץ צו
הארץ... ער איז דאן איהר געווען ביי איהר אין
הארטען און ארומגעשטאן די יתגע ברדיקעס און
אויסגעציעט ווילדע גראווען... שבעל, שבעל זענען
די מחשבות געלאפען, בען זי האט געוואלט פון
ריזעלעס שטיינדענעם פנים אפאלענען דעם אמת
מח פערדער רייז.

ריזעלע האט אויסגעזאגט לאנגען אויפגענוגען,
כאטש איהר איז נישט געווען קלאר, וואס די יתגע
לאנגע לעבט יעצט איבער. ווי א נאכט, וואס וויל
האבען נחת פון איהרע קינדער; זי, ריזעלע, וואס
האט דירי יתגעלען און קיין איהר מירלע נישט, —
האט מיט איהר מאמעסען חוש אפגעזאט א פאר
פערס, וואס ציהן זיך פון וואס דאס איז לאנגע צו
איהר פערדער. זי האט נאך נישט געקענט בעגרייפן,
פארדאס לאנגע און בערע שפילען עפעס א מין
פראג. אמת, א גייע צייט אפגעשטאנען; נישטא שוין
מעהר דער אפאלענער יתגע; שפעטשט שוין אן פאר
א יתגעס א טאקטער חתונה צו האבען פאר א
שמיד... אבער לאנגע איז דאן לאנגע; און בערע איז
בערע. פאטער זיך בייירע איהר צום אנדערען. איך
איהר מאמעסער פארשטעלונג האט זי געזעהן
לאנגען ביי דער ווייט פון בערען. כאטש צוויי שטי-
בער האט מען אויסגעשטעלט, בערע פערדער און
לאנגע פערדער, אבער אין איהרע אויגען האט
עס אויסגעזעהן ווי א כלומרשטער געווען — דער
וועמען וועט איבערנעמען. אין אמת'ן האט מען
גאר איין שטוב געמאכט. וואווע וואלט זיך לאנגע
שפירען ביי איהר, ביי ריזעלען אין שטוב, ווי זי
שפירט זיך איינע דאס לעבען. עס האט זי א
פאר מאל א ציה געזאגן צו לאנגען: "איהרע מען
און אויסקען איהרע מירע באקען; זי וואלט עס
אפאל געזאגן פאר וואווע פערדער אין די אויגען,
גאר גאר אפאלענער יתגע. כח האט ריזעלען אפאלע-
האלטען דאס צו טאן."

— מ'מוז פראווען א יום טוב, אז מ'האט דער-
לעבט איינצוגעזעהן אין אפאלענער ער שטוב, וואו
קיין פארמאמען וועלען שוין מעהר נישט זיין. בייירע
שטייב'ע וועט כמעט אין איין טאג פארשטאנען געווא-
רען; אפאלענער האט, אפאלענער, אזא אויף מען
זאל מאכען, ס'זאל אויסקומען גוט? וואס זאגט
איהר? — האט זיך ריזעלע געווערעט צו וואווען.

וואווע האט זיך אפגעווארפט מיט מאס; אגב,
האט ער געוואלט אז לאנגע זאל הערען, וועט עס
איהר הנאה טאן. איהר איז טוב ער נישט גוט, וואס ער
געהט ארום מיט אפאלענער אפאלענער קאפ.

— דער כחל קומט די קאוועלטיקייט, — האט
ער אפגעווארפט. — פון די קאוועלטיקייט האב איך
זיך א סך אפגעווארפט. וואווע וואלטען מיר אלע

אפגעווארפט א גוטען ביישפיל פון איינער. אגב
איז דאן איינער שטוב פארשטאנען געווארען מיט א טאג
פריהער; געריקטעט דאן, לאנגע...

— איך זאג אויך, אז ביי איך האט זיך דער
הונטרהייט. מיר וועלען קומען איין העלפען;
אלץ, וואס מיר האבען וועלען מיר צווייפלייגען
אויסצוגען. ביי איהר איז פעהלן א ביסעל ווייטע
מעל: מיר'ן בעטען כאטש זי זאל העלפען אפאל-
באקען געשטאנען זאכען... איהר, גאר ביי איך.
— וועל איך עס געהען זאגען פערדער; וועל
איהר זאגען, ער זאל זיך מיט דיר מיטן ווילן ווי
אזוי און יתגע. טוט מיר הנאה. וואס מ'וועט האבען
א שטייכלע שמחה.

א צופרידענע איז ריזעלע ארויסגעווארפט. אגב
בען אין שטוב ביי די בערעס איז ווידער אפגעשטאן
בען א שטייכלע אומגעט. דאס וואס לאנגע האט אליין
אפגעווארפט אין פעלד האט ווידער אפגעווארפט
נאכען אין הארען. מען פאטער וואלט זי איהר
חשק צו רעדען; א סך רעדען; אפאלענער ווידער
פון איהר. וויל זי ווייסט, אז דער טרייער, וואס
קלעמט זי, קומט פון איהר צווייט, פון איהר פאטער,
וואס קענט שטילצעהן איהר וועט מען האט אריבער
געווארפט אפאלענער.

— דו ווייסט, טאטע, בין אפגעשלאפען געווארען
לעבען איהרע פעלד, אזא שטארקער שלאף איז
אויף מיר אפגעפאלען, גלייך ווי פאר די אלע טעג,
וואס מיר זען. דאס האב איך מיט אפאלענער נישט
צוגעזאגט. און טרעטע וואס מיר האט זיך געוואלט
וועט א וואי נישט טרעטען. מיר האט זיך גע-
חלמט, אז די ביזט געקומען פון דייטשלאנד, גער-
בראכט פאר די קינדער קליידעלעך. איך בין נאך
א יתגע קינד. א ווייט קליידעלע מיט ראוע בלימעלעך
איז מיין געווען. האב איך עס אפגעזאגן און ארויס
אין גאס. ווידער די קינדער, וואס פאר א קליידעלע
זי האט מיר געבראכט. בעמען די קינדער און בע-
ווארפען מיר מיט בלאטען. האב איך אזוי פיל גע-
וויינט, אזוי פיל געוויינט... כ'קלער, ס'עזט זיך
דערשפון, וואס דו, טאטע, טראכטסט נאך אלץ פון
יענע צייטען, כ'ווייט, אז דו טראכטסט פון יענע
צייטען.

לאנגע האט נישט געבליבן שטען מיט איהרע
געפילען. וואווע האט אפער נישט געוואלט מודה
זיין, אז זיין קלוגע טאקטער איז געווען. פער-
קעהרט, ער האט געמאכט א פערדערטען פנים און
געזאגט:

— איך האב געזאגט א יתגע, אז דער אפאלענער
האט שוין געקויפט א קוה פאר איהרע שטובען, און
א פאר טען ארום וועט מען זי ברענגען.
— א קוה אין א פאר טען ארום? ווייסט
נישט, צייט צווייטע, אפאלענער א שווארצע?
לאנגע האט זיך אזא צעשטאנען, אפאלענער
וואווען פאר די הייז און איהרע מיטגעווארפט.
— א קוה וועט זיין אין איך וועל זי מעלען...
וואו איז בילדען? זי ווייסט דערפון?

— דאנא נישט, לאנגע קוק זיך נישט אום
אויף איהר. דאס פערשטענען פארדאס מיר איז
שווער געווארען אויפן הארען דווקא דעמאלט,
ווען מען האט אריינגעווארפט אין שטוב צייך.
ווייל מיט אפאלענער איז אלץ אפאלענער. נישטא
מעהר דער אפאלענער, עס איז מיר נאך קלערער טע-

לעך.

וואווע, אז דער אפאלענער איז נישטא מעהר. אפאלענער
עס וועט אפאלענערען. איהר ווייט אזוי גוט זי דו,
מיין טאקטער, אז איך דארף צום אפאלענער נישט
בענקען מעהר. נו, זאל זיך אזוי, וועט זי העל-
פען, די קאוועלטיקייט; וועט מען זיך אפאלענער משמח
זיין.

— ס'וועט זיין גוט, טאטע, ס'איז שוין אפאלענער
פערדער ווי געווען, וויפיל איז דאס ווערט ביי דיר,
וואס דו ביזט געווארען א מענטש; האט שוין אלע
רעכט ווי דער אפאלענער, ווי דער פאטער.

— איצט, לאנגע, זאג איך באגרייט; ביזט אום
געווארענעט. מען דערעכט נישט. קיין הייזט
נישט. נאך, ווען ס'איז געקומען צווייט, זאג איך
דיר, אז איך טראכט נישט אפאלענער; אויפן ווייטער
וועסט פארהערן קיין מאקסווע און וועסט זיך לער-
נען. קיין תכלית נישט, דו זאלסט דא פערדערעכט
ווערען. פריהער איז געווען פערשפארט די סויה פון
גימנאזיע, איז נישט שוין, אפאלענער איצט. —
פאר לאנגען איז דאס געווען גאר אפאלענער-
ווארעטעט. נישט שוין וועט מיט דעם טראכט זיך
איהר פאטער ארום. זי האט א ווילע דעם פאטער
אפאלענער און נישט געוואלט, וואס צו זאגען אויך
דעם.

אז זי האט אפגעזאגט דעם אפאלענער, האט זי
ווי אליין קוה זיך בעמערקט:

— ס'ווייסט, כ'וועל דיר איבערלאזען אליין?
— בילדען וועט מיט מיר זיין בירדענען פיר-
וואס.

לאנגע האט איהר אפגעקוקט, געוואלט דער-
נאך נאך אנדערע סודות, וואס ליגען היינטער די
אויסגעווארפט ווערטער.

וואווע האט דערשפירט לאנגעס בליק; ער האט
בעמערקט א חשד אין איהרע אויגען. נישט פער-
ריכטען האט ער געוואלט דאס, וואס ער האט מיט
א ווילע צווייט קאלע געמאכט; גאר שטארקער מאר-
כען דאס אויסגעווארפט; אויף לאנגען צו מאכען
א שטארקערען איינרוק:

— וואס מ'נישט, איך וועל זיך דא פערמאכען
אויף אפאלענער און וועלען ווי די קינדער ווערען דא
פערדערעכט? זאל מען נאך לאזען אפאלענער דעם
פאטער, וועל איהר צווייט אויפן פערדער. כ'ווייט
נאך דערווייל נישט קיין צעטראכטענער. איהר בין
איהר געמאכען ביי איהר זאל צווייט בעקומען רעכט.
טאקע ווי דער אפאלענער און דער פאטער; מיין
קינדער וואלען זיך קאנען לערנען, קומען צו א
תכלית.

— מאכסט א טעות, טאטע, אויב דו טראכטסט
אויף אזא אופן מיר געבן טאג. איהר רעד נישט
פאר בילדען. איהר איז אפאלענער דא נישט גוט. אפאלענער
פאר מיר — וואנא נישט. אויף אזא שטייגער וועסטו
מיר קיין גוט נישט טאן. איהר ווייט, וואס איך האב
מיר אפאלענער גענומען.

— וויילסט נישט לערנען מעהר? וואלטסט נישט
וועלען צייך אין איינצווייטע?

— פארדאס איז עס דיר פלוצלונג געקומען
אויפן וועג דעמאלט, ווען די שטוב איז פארשטאנען
געווארען; ווען אויף דיר קוקענדיג האבען נאך
אפאלענערען אפאלענערען מיט חשק דא צו מאכען
עס איינצווייטען.

— ווייטער זעה 19. דייט.

פון 7. באראדולין

מעדיצינישע שמועסען

בראנכע נערווען

אפאלענער, ער וויל ארויסקריכען פון זיין בע-
העלענע.

טועסט זיך אפאלענער, אז דער אפאלענערעוואלט
זיין הויפט אן ווידער צו שטארק, און דער מענטש
הויפט אן האנדלען אויף אפאלענער, וואס מיר ריזען
גייסט נישט בארמאלט. אין אזא פאל קען אפאלענער
זיין נוצליך דער מענאד פון פסיכאנאליזם, וואס
זיין צעווייטעלעט געווארען פון פרידל'ן. מען נעמט
דעם אפאלענער אויף א פעהער. מען רעדט מיט
איהם לאנג, לאנג. מען פערעט איהם אויס א סך
אויסצוגען זאכען. און דורך אס די פראגען, וואס מען
שטעלט איהם, רופט מען צווייט פון היינטער ווילן
אונטערגעוואלטען די בילדער און געזאגטען, וואס
ליגען דאס בעהאלטען. און דאס, וואס איז פריהער
געווען אפאלענערעוואלטען, קענט צווייט אין
פארשטען, וועט א בארמאלער בעוואלטען. דער
מענטש ווערט בערווייגט און הויפטאן האנדלען
בארמאלע.

עס איז א פאקט, אז א גרויסע צאהל מענטשן
זענען דורך דעם מעטאד פון פסיכאנאליזם א סך גע-
האלפן און אפאלענערעוואלטען געווארען. אפאלענער
דאס בעציהט זיך גאר צו די דעוואלייטע פאר-
מען פון גייסטיגע שוואכקייטען. פאר די מעהר
געזעטע פאלען פון גייסטיגע קראנקהייטען זענען
פערדען ספעציעלע אנשטאלטען וואו די אפאלענערען
ווערען געהאלטען אין די בעסטע קענענדיג
און גייסטיגע בערווייגטען. מען גיט זי אויסגע-
בעטע שפייזען און אפאלענער, אין וועלכע ווערען
קערפערס וואוינען זיך אפאלענערעוואלטען. מען גיט זי
א סך רעה און אפאלענערעוואלטען. דאס ווערט דער
בערווייגטע אויף ווערען געווייגט און געמיינט. און
די צאהל אפאלענערעוואלטען, וואס ווערען דורך דעם אויס-
געקרייט, איז איבער א סך גרעסער. ווי מ'האט
קאממען צו זיך.

און כאטש מען האט דאס צו טאן מיט אפאלענער
נישט זיכער, נישט בעשטימטע ערשיינונגען און
ארוואקען. — דאן ווערען איינער א סך געהער
מעישען געהאלפן, ווי פריהער. און איינער פון
די מעטאדען איז פסיכאנאליזם. — א מעטאד, וועלכע
כען דער ווייטער געלערנטער פראם. ווימאנד פרויד
האט שטויקעלט.

פראפעסאר פריד ע'קלערט, אז דער מענטש
בערעט צוויי פארמען פון בעוואלטעווייגטען. איין
פארם איז די געווענליכע אפאלענער בארמאלע; און
די צווייטע איז דער אונטערגעוואלטעווייגטע. די בארמאלע
לע בעוואלטעווייגטע אונטער אן איין די. וואס קאנ-
טראלירט און אונטערע טעניקייטען פון וועלכע
מיר קענען זיך אפגענען א חשבון. דער מענטש
ווייסט וואס ער טוט און צוליב וואס ער טוט.
א מענטש שטעהט אויף איינערפריה, וואס זיך
ארום, טוט זיך אן, עסט אפ און געהט צווייט
צו דער אפאלענער. ער ווייסט וואס ער טוט און
שטעט צו א ציל ווערען וועלכע ער קען זיך
אפגעבען א קלארען חשבון. אין דער לעבער צייט
אפאלענער ליגט ער גען טיף אין אונטער נשמה פער-
נען אפאלענערעוואלטעווייגטע. אס דער געפיל
צווייגט אונט אויף עפעס צו טאן און צו האנדלען,
אפאלענער מיר ווייסען נישט פארדאס און צוליב האט,
און מיר קענען זיך ווערען דעם קיין קלארען חשבון
נישט אפגעבען. און אזא פאל האנדלען מיר איז
טעניקטיוו, אומבעוואלטעווייגט. דער אונטערגעוואלטע
זיין צווייגט אונט אפאלענער צו האנדלען גען צו אונטער
וועלען און געלען אונטערע טעניקייטען שטער-
בונגען, און אפאלענער עס אונטערע אלטער-
ליכע אינטערעסען. מיר טוען עפעס — און מיר
ווייסען נישט פארדאס און צוליב וואס. מיר טוען
עס דערפאר, ווייל אונטער אונטערגעוואלטעווייגט
צווייגט אונט; און דער אונטערגעוואלטעווייגט
אונט דאס צו טאן דערפאר. ווייל ער וועט איהר

בען מיט קאפאליטעט, איז איבערגעגאנגען אין
גשווערען און זיך געצויגט מיט סוים. איינער
שטארבען פון דעם בלוז א 35 פראצענט, ד. ה.
א 35 מעישען פון הונדערט קראנקגעווארפטע.
נאך א 35 פראצענט וועט אפאלענערעוואלטען
רויט, און די צענטערע 30 פראצענט ווערען
טיילווייז אויסקרייט.

די וועלכע זאכען, וואס עס קומען פאר מיט דעם
מאך און קאפ, קענען אויך קראנקען מיט דעם
דעם געווען וואס צייט זיך דורך דער גאנצער
לענג פון רוקען-בליין. דער מאטעריאל איז דער-
וועלכע. ער האט ארום זיך אויף א הייטעל און
האט אין זיך אויף די וועלכע פליסיגקייט, און ער
קען אויך א צענטערען ווערען, אי ענטוויקלען
א טומאד, אי בעסעריגט ווערען אויף אפאלענער
אופן. און די אלע פאלען ווערען איבער קרייט
מיט א פיל גרעסערען פערמאג, ווי מיט יאהרען
צווייט.

א שווערע פראבלעם שטעלען מיט זיך פאר
יענע פארמען פון גייסטיגע קראנקהייטען, וואו מען
קען נישט ענטדעקען, אז די געווען אפאלענער דער
מאך וואלען בעסערע ווערען אויף וועלכען עס
איז אופן. אויף וויפיל דאס איז מ'וילט פערשטער-
שטעלען איז די דעם אפאלענער אלץ אין א צווייגט.
ער האט נישט קיין אפאלענערעווייגטען קומען פון
פעהער. און דאן איז ער גייסטיג נישט בארמאלע,
ער איז אפאלענער א מרהשחורדיג. אפאלענער, א מאנאק,
אפאלענער פשוט שמוגע. מען רעכענט, אז אס די אלע
גייסטיגע נישט-בארמאלעקייטען קומען פון דעם. האט
די איבערליכע דירעקט פאקטאריזשען נישט ריכטיג
און די כעמישע פראצעסען, וואס קומען שטענדיג
פאר אין קערפער, קומען פאר נישט בארמאלע. דאס
האט צו עפעס א געוויסע וויקלונג אויף די געווייטע
און דער רעזולטאט איז, אז דער מענטש ווערט גיט-
טיג נישט בארמאלע.

וואס האט די מעדיצין פאר די לעצטע צייטען
אומגענומען צו קרייזען קראנקע געווען?

דער פראגעס, וואס די מעדיצין האט געמאכט
צו קרייזען קראנקע געווען, איז וועהר גרייס.
דער אפאלענער, קראנקע אפאלענער, שוואכע געו-
ווען איז וועהר אפאלענער, בעגרייט, און עס שליסט
אין זיך איין אפאלענער לאנגע ווייטע פון קערפער-
לייטע און גייסטיגע נישט-בארמאלעקייטען.
ווייטע זיך אן צייט אפאלענער פערדערטעווייגטע
אומגעווארפטעווייגטען און אומגעווארפטעווייגטען
אונטערגעוואלטען, און ערזיגט זיך מיט איינצווארטע
אפאלענערעוואלטען און פערדערטעווייגטע זיך אין
פערשטענע פארמען פון פאראליטעט אדער קאנ-
וואלטיקייט.

און אלגעמיין קען מען אס די אלע קראנק-
הייטען אדער שוואכקייטען צוטיילען אויף צוויי
הויפט — גרופען; אפאלענער נישט — בארמאלעקייטען
אדער קראנקהייטען, וואס קומען פון בעשעדיגטע
זעהרען; און אפאלענער פאלען, ביי וועלכע מען
קען בשום אופן נישט געפירען קיין שפור. אז די
בערווען זאלען אויף וועלכען עס איז אופן ווילן
פערשטייגט אפאלענער קיין שפארע גרעניץ איז צוויי-
שען דינאמי. פארמען פון קראנקהייטען נישטא.
אפאלענער קען אפאלענערעוואלטען און קאן אפאלענער א
פאנעלעט און באדל ווערען, ווי זיינע געווען זענען
פערשטייגט; אפאלענער נישט; און אפאלענער קען מען עס
אויסצוקלייבן נישט דערקענען אפאלענער נאך דער גרייט-
ליכטערעווייגטע, און איין יענען פון די
פאלען איז גרויס פארמען געמאכט געווארען צו
קרייזען די לייזערע. עס וועט נאך איינצווארטע פער-
וואס א סך מענטשן, וואס ליידען פון פערשטייגטע
נערוועזשע און גייסטיגע קראנקהייטען; אפאלענער די
צאהל לייזערע, וואס ווערען איבער געהאלטען
אין א סך גרעסער, ווי פריהער.

די קראנקהייט פאראליטעט פון מאך איז פריה-
ער געווען א טאמאליטעל. עס האט זיך אפגעוואר-

2000

פאר אונזערע כינדער

וועכנטליכע ביילאגע פון „נייעם פאלסטראט“

שיניצען פאר אייד לידער

פון י. י. סיגאל

כמעט, קינדער, שניצען פאר אייד לידער, און שניידן און אויס פאר אייד און ליד: דריי אריינזעצן, דריי שטארקע ברייטע געקומען פון דער אריינזעצן. א שטוב, א וואנט פון שטובע ברעטער, ביים וואנט א קלאק א קלאק א ריזע ליגט. און אויף דער קלאק, ווי שטארקע געטער יא ברייטע זיצן — שוויגערדיג.

די פנים פון קינדער שטוב געלעבט, די הענט די בראונע — אראפ. אריבערן גראו פון הויף טוט טאנצען דער ווייניגער — א ריזער סעקא.

א פרוי ברענגט צו א שטוב וואסער, א ברייטע האנט, אויפן האנט. דאס גאלד איבערן גראו ווערט בלאסער, דער טאג פערלעכט זיך אויפן לאנד.

אויפן באלקאן — א טיש א ברייטער, דער צוגענייטער אונדזער-פרייט. און מערב — מיט א פאקא א ריזער, די שטובע שיק פון טאג פערלעכט.

די ירושה

פון איין פאטער וועגן וועגן צוויי זיידן, האט ער זי פאר זיין טאטע געזאגט: „ווען איך וועל שטארבען, האלט איהר אלץ צוויילען אויף דער האלד.“ אבער, ווען דער פאטער איז געשטארבען, האבען די זיידן בשום אופן זיך נישט געקאנט צוויילען מיט דער ירושה. האבען זיי געשלאסען צו פערלאזען זיך אויף מענטשן און זיי זענען אונטען צו א שכן, דער שכן האט געפרעגט, וואס האט זי דער פאטער געזאגט, די האבען געענטפערט: „ער האט געוויסט אלץ טייל צו איהר דער האלד.“ האט דער שכן געזאגט: „טא צווייטע וועט אויך דער האלד אלץ קלייד, דער צווייטע אויך דער האלד דאס גאנצע געט, מען און צווייטע אויך דער האלד דעם גאנצען פיה.“ די ברייטער האבען דעם שכן געפאלגט און זיי וועגן געבליבען מיט גרויסע.

אונטער'ן וואסער

— ווער קען האלטען דעם קאפ פיה מיט אונטער'ן וואסער? — אויף א קינד! — רופט אויס אונטער'ן וואסער. און פאר גיסט אן א גלאז וואסער, שטעלט עס אויף אויפן וואסער און האלט פיה מיט דעם קאפ „אונטער'ן וואסער.“

לייזער און יאנקערע

וואס איז שולע? יאנקערע איז געווארען רייט און ער האט אראפגעלאזען דעם קאפ. און א מינוט ארום האט ער געענטפערט: — אויך האב נישט געזעהלט קיין איין טאג אין שול. זי נישט קיין ליגער — האט איהם געזאגט דער טאטע — איך וויל אז דו האלטסט מיר ענטפערען אויף דער פראגע וואס איך האב דיר געשטעלט. יאנקערע האט איהם נישט געענטפערט, האט איהם זיין טאטע געזאגט: — ענטפער, אז נישט וועל איך דיר שלאגען, — טאטע אבאמא! איך האב געזעהלט א וואך אין שול — האט געענטפערט יאנקערע. דער טאטע האט איהם נישט געשלאגען, ער האט איהם געזאגט, אז ער וואלט געזענען א קינדל דאך מען נישט זיין קיין ליגער און קיין שלעכטער. דאס האט זיך אויסגעהערט ווי דין ברויטער און פאלען זיין טאטע. פון דעם טאג איז יאנקערע געווארען א גור טער און קינדל נישט געוואלט קיין ליגער. משה קא פוסטין.

דאס נארישקייט פונ'ם אייזער

(פון יהודה שטיינבערג'ס משלים)

פערשטענען, אז נאר מיט דעם שלאפען וועגן די שטארקע לייבען ענדליך צו די אייזערן... אבער ווען זיי וואסען אויף — וועגן זיי דאך לייבען; און כאטש מיט זייער עסען וועגן זיי אויך גלייך צו אייזערן, אבער זיי גרייטען צו דויער פערציר קעגן ווי העלדער לייבען.

פערשטענען

— באפע פארוואס טראגסטו פירלען? — פרגעט דער קליינער לייבעלעך. — דאך די פירלען, מיין קינד, ווען איך בעסער, — ענטפערט די באפע — די גלעזער פערשטענען אלץ. — וויססטו וואס? — רופט זיך א לייבעלעך — שנייד מיר אסאך א שטיקלעך לעקען דאך דיר פירלען.

לייזער און יאנקערע וועגן וועגן צוויי ברייטע לייזער איז געווען ווער א גוטער, אבער יאנקערע וועגן זיין טאטע פלעגט אויך איהם גיסט שרייען שטענדיג, איז ער געווען א שלעכטער און א ליגער. אין שולע פלעגט לייזער אריינזעצן דער טערע אויסצויכענען און יאנקערע שטענדיג קלער בערע. דער טאטע האט גיסט געוואוסט וואס צו טון, אז דאס קינד זאל זיך פערבעסערען און אויפ-פיהרען. איינמאל איז ער א גאנצע וואך נישט געקאמ אין שול. דער לעהרער האט גערופען זיין טאטען אויף צו רעדען מיט איהם, און האט איהם געפרעגט, פארוואס יענקערע האט געזעהלט אין שול. דער טאטע איז געבליבען פערוואונדערט. ער האט נישט געוואוסט וואס צו ענטפערען. ווען ער איז געקומען ארום, האט ער גערופען יאנקערע און האט איהם געפרעגט ווער שטענדיג. — פארוואס ביזטו נישט געקומען א גאנצע

אירע פאלאוסס

ווען עס רענענט

ווען עס רענענט און ס'איז נאך און מירן מאמע גייט אין גאס אויף מיטגא איינצוקויפן — כאטש זיך שטעל מיין מענטלעך מיט ליאלע פאר'ן הענטלעך און לאזן מיר איבער אלע טיילע מיין מאמען נאכצולויפן. שרייבט די מאמע אז ס'איז נאך און ס'איז גלייטשק אויפן גאס מע קען זיך נאך פערקליהען... ווען איך שוין אין שטוב אלץ, און האב מירא און אויך ווען — וועל מיין „פוסט“ קאנט א מייזעל איבער אלע וועלען. אז איך וועל א מאמע ווערען — וועט מיר קיינער שוין נישט שטערען און איך וועל זיך מענען דאן כאטש זיבען מאל פערקליהען. איך וועל לויפן דאן אין גאס ווען ס'איז שוין און ווען ס'איז נאך און מיט וואס זיך שפילען.

די מאלפע און דער ארבעט

אן מאלפע האט געטראגען צוויי פולע הויפטעס ארבעט. איין ארבעטעל איז אריינגעפירען. דו טאלפע האט געוואלט איהם אויפהויבען און דער וויל אויסגעשטען נאך 20 ארבעטלעך. האט זי זיך א ווארף געטון צווייפליכען זי און דערווייל צושטעלן אלע איבעריגע ארבעטלעך. די מאלפע איז שטארק אין עס געווארען, דעם גאנצען אריינס צווארפען און אויף אנטלעכען.

די מעקעדיגע קו

א מענטש האט געהאט א קוה; די קוה האט געזענען לעדען טאג א טעפעל מילך. איינמאל האט דער מענטש איינגעלאזען צו זיך געסט, כדי צו האבען מער מילך. האט ער געזען טאג נישט געמאלען די קוה. ער האט געמיינט, אז אויפן געשטען טאג, וועט די קו געבען געזען קריגלעך מילך. אבער די מילך איז אין דער קוה איבערגע-ברענט געווארען און זי האט געגעבען ווינציגער מילך, ווי פריער.

געטהע דער בעל-צדקה

רער אומבעקאנטער געטהע. — שילער וועגן געטהע'ס שם אלק מענטש. — געטהע'ס פילאנטראפישע מעשים. — לימפערעם. — קליינער. — שירער. — וואלפויס. — געטהע דער בעל-צדקה — און יודען. — אפעהיים. — ווארף

פון אריה שטרייט

געטהע — און אומבעקאנט! ס'איז דאכט זיך דער געטער אבסורד אין גאר דער וועלט, און נאך איז עס א טרייטע, א טיפער אמת, וועלכע דער בעל צדקה — איז כמעט ווי אומבעקאנט געטע'ס באקאנטע פערזענלעכע מענטשען, אז ער האט בירושע פון זיין מוטער בעקומען א גוט און איינעל הארץ און אפגעפערט און תמיד גרייטע האבט צום געבען, היות ווי געטהע האט זיך שטארק געקאנט נאך ריזען, האט ער צדקה גע-געבען בשתקה, פערבארגען, אז די רעכטע וואנד אלץ נישט וויסן וואס די ליבער טוט. — ער האט נישט געוואלט, — אז מען טא וועגן זיין גרייטקייט צו העלפן עפענטליך רעדען און שרייבען, און כאטש אזוי — ווי שטארק פארזיכטיג געטהע איז געווען — האט מען אין געזען ווימאר געוואוסט און אומעטום הויך גערייט נישט נאך פון געטהע'ן דעם גרויסען דיכטער נאך אויף וועגן געטהע'ן דעם גרויסען בעל צדקה, וואס געטהע איז געווען פון די יעניגע דיכטער און וועגער, וואס ווער לעבען און דויער עטישע און מאלעלישע לאזונגען וועגן געווען הארמאן ביז שטארקעמאלען, וואס ער האט געפרעגט, האט ער אליין פראקטיש אין קעפן דירעקטע פירט. קיין ווימאר פלעגט מען נישט נאך עולה רגל זיין, כדי מקבל פנים צו זיין דאס בעריהמטע, געטהע הויף און זיין גרויסען בעל-הפיה, דעם דייטשען דיכטער פירט געטהע — קיין ווימאר צו געטהע'ן פלעגט מען אויף עולה רגל זיין אין צדקה ענינים: בעל שילער איז אין יאהר 1787 בכלל צום ערשטען מאל אין זיין לעבען געזאגט געקומען קיין ווימאר, האט ער געטהען אליין נישט געוואוסט און דער וואס, ער איז נאך דעמאלט געווען אין טאלען, אבער אין א בריף צו זיין חבד קערנער, דעם סאטמער פנים בעקאנטען דייטשען מייזייסט-דיכטער, טעאטאר קערנער — ס'ווי שילער נאך זיין, אז „געטהע'ס באפען ווערט דא (אין ווימאר) — א. ש.) פון כמעט אלע

געטע'ס מיט גרויס דרך — ארץ אונטערפאלען און ווען האט איהם נישט נאך ליב אלס שרייבער, נאך צעהלט פון איהם, וועלכער האט אים געוואונט אין א שטוב-לייזער שטוב, אז לימפערעם האט גע-לעבט אין אסאך דאקט, וואס ער האט געזעהלט לייזער נען ביי דער שוין פון דער לבנה. ווען געטהע איז שווער קראנק געווארען אין לימפערעם, האט אים טאקע קיינער נישט אזוי גע-פלעגט און פערזען, ווי יענער חבד, וועלכער האט אין נחת פון געטהען שטודירט, ערשט א סך וואסען שפעטער, ווען לימפערעם איז שוין געווען אב-אויס-שטודירטער גלח, האט זיך זיין פינגער-עלער מצב פערבעסערט, און אויף האלט, ווען ער האט גע-ירשענט א הייזעל פון עפעס אפאלמנה און האט נישט מער געליטען מאטעריעל, האט ער נישט פערזעטען וואס געטהע האט פאר איהם אפאל-געטון. א צווייטע וועמען געטהע האט געהאלפן א קאריער, אבא א ליטערארישע צו מאכען, איז געווען זיין שטאט-קאמאן דער שפעטער בעקאנטער „שטרייטער“ און דרענער“ מאקסימיליאן קליינער, וועלכער איז געווען א ווען פון א ארעמען באכט-וועטער אין פראנקפורט קליינער, וועלכער האט בכלל נישט געהאט קיין מילטען צו טעדיירען, האט זיך אבער אזוי קונה פון געווען מיט זיינע פערזענליכע, אז ער האט אויך זיך געצויגען די אויפגעקומענע פון געטהע וועלכער האט איהם אויך ארויסגעהאלפן פון זיינע מאטעריעלע צו-טען און איהם געשטעלט מעגליכקייט צו ביל-דען, אים דאך האט קליינער פערזענליכע געטהען און זיין דראמע: „דאס לייזערדיג ווייב.“ טאקע דעם גרויסען שילער האט געטהע אויך אריינגעפירט פון געלד-דאנאט; ער האט איהם קודם אויסגעברייט א פאסטען פון א אויב-ווער-זיטעס-פראפעסאר אין יענא שפעטער האט ער שילערן געפראכט צו זיך קיין ווימאר, א הויז צום וואוינען געגעבען און אויסגעפאלעט אפילו ביים קיינער דעם אדעל-טיטעל פאר שילער. מיט זיין אייגענער פרוי, מיט קריסטאנע וואל-פויס, מיט וועלכער ער האט תהנה געהאט, האט ער זיך געקענט אויף אסאך אופן: זי איז געקומען צו איהם בעטען א פאסטען פאר איהר'ס א ברויטער, אויף לגבי יעדן האט זיך דער בעל צדקה געטהע געלאזט קענען, ער האט זיך נישט נאך בער פרייגעט מיט דעם יודישען מאלער און קונסטלער אפעהיים, נאך געוואנט זיך אויף פאר זיינע ביל-דער, געטע האט אליין זיך וועלכע ווערען פון אפעהיים פערזעל געקויפט און אויף אנדערע

געטהע האט געלויבט זיין טאלענט, איהם גע-געבען ליטערארישע צוזאץ און אנווייזונגען, איהם איינגעפירט אין די העכסטע בערלינער-אקאדעמיע קונסטלערישע קרייזען פון ווימאר, איהם פאר-זיכערט א מאטעריעלען עתיד דאך א פראפעסאר און יענא אויף דער אוניווערזיטעט און אפילו פאר-שטעלט מיט א סאטמער פון א ווימאר-ארייט-טאקאראט. אויף וואלף בכלל האט מען געקוקט ווי אויף עפעס א מין „פיר-וואונדער“, וואס ער איז דער „ערשטער“ און דייטשלאנד, וועלכער איז געווען ביכולת צו אימפראוויזירן און „גראמען צו טאן“ על רגל אחת אויף א יעדער טעמע און אויף א יעדען ווארט. די דאמאלטיגע דייטשען וואלטען מ'האטם נאך מער פערזענליכע און נאפעל געווארען, ווען זיי וואלטען אריינגעפארען קיין פאליזע, וואס מען טרעפט אויף כמעט א יעדער יודישער חתמה צוועלכע „בדחוב“, וואס „אימפראוויזירן“ און „מאכען גראמען.“

לאנג, אגא איז נאך די רשימה פון געטע'ן מענטשען, וועמען געטהע האט סובוט געמאכט.

פרייטאג

28

ה

מנחם אב תרצ"ג

יולי

זון-אויסגאנג 7.34
זון-אונטערגאנג 7.22

ליכט-צינדען: 7.22

ציגאפ פאפאר-קאמיסיע

(2) היינט, פרייטאג, דעם 28-טען, ה. און מארגען, שבת דעם 29. ד. ה. הויפט און איז לאקאל אויף פערטקאונדער 165 א ציגאפ-פאפאר-קאמיסיע פאר פ.א.א. לאדז - שטאט 2. מעלדען דארפן זיך די פאפאר-קאמיסיעס פון יארגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט צו מיליטער-איבער-זיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט. וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפגאבערונגען פון דער שטאטישער סטראסטאט.

וויצע-פרעזענט וויטקאווסקי, אלס לאדזער רעזענט

(א) מיט א דעקארט פון יוסטיץ-מיניסטער איז נאמינירט געווארען אלס רעזענט אין לאדז דער ה' בראנזשלאוו וויטקאווסקי, געווי. לאנג-יעה-ריגער וויצע-פרעזענט פון לאדזער קרייז-נעריכט, און דענאך - היפטע-שטייבער. דער רעזענט וויטקאווסקי האט שוין געפערטעט זיין קאנצעדירטע ביי דער היפטע-קאפיטלונג פון לאדזער קרייז-נעריכט, אויף פאמאטאק 21.

דעפוטאט פערשטייט זיך נאך אבער, וואנט אליוו, ווי פאסט עס פאר א סענאטאר

(א) אלע יעסעס פון וואסע 12 האט געמאלדען, וואו מען דארף, אז בעת זיין אפוי-זעהייט איז צו איהם אין דער וואוינאנג געקומען משה סענאטאר (פון קלינסקע 40) און צוגענו-מען פערשידענע חסדים אין דער ווערט פון 600 לאקס.

פאליציי פארשט דעם ציין.

אפטייעז

היינטיגע נאכט-דיזשנער

(2) היינט ביינאכט דיזשנער: ק. לינווע-צער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינא-קא 1), וו. דאנילעזקי (פערטקאונדער 127), א. פערעלמאן (גיגעל-גאס 32), י. צימער (וואלשטא-קא 27), 5. וואשישעקי (נאפירקאנסקיע 27).

Dr. H. LUBICZ
med.

ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקע.

צוריקגעקעהרט
צענעלניאנא 7, טע. 141-82.

נעכטס אן פון 8-10 פרייט, פון 12-2 נאכט, און פון 8-5 אונטער, וואסע פון 9-11 בייטאג.

געפאר-עז אויה 55 פראצענט

דער עקספארט פון טעכסטיל-סחורות אין יאָהר 1932

געפאלען אויף 50 פראצענט. אויפ'ן ווייטען מורח האט זיך דער עקספארט פערקלענערט אויף 50 פראצענט, אין פילאנד אויף 83 פראצענט, אין די באלטישע לענדער אויף 70 פראצענט, עסט-רייך, אינגארן און יוגא-סלאוויען אין דער עקס-פארט פון פערטיגע אויסגארבייטונגען געפאלען אויף דערוועלטער שטופע, דאנענען אין געפאלען דער עקספארט פון קאמאנ-גארן פון 3,078,400 זל. אין יאָהר 1931 אויף 887,990 זל. אין יאָהר 1932. דער עקספארט אין די לענדער פון נאָהי-טען מורח איז געפאלען אויף דערוועלטער שטופע.

פערטיגע קליידער און בלוזעס העמער, וועלכע האבען אבער ביי א פערנערטערען סכום ארויס-געשיקטע סחורה בעווייזן א פאלען פון ווערט. אזוי איז אין יאָהר 1931 ארויסגעשיקט געווארען העמער 1822 טאן אין ווערט פון 18,661,400 זל. און אין יאָהר 1932 - 2182 טאן פאר 13,280,500 זל. אויף די בעזונדערע אפזאץ-געביטען איז די לאנגע פאלגענדע: אין רומעניען איז די לאנגע געפאלען כמעט דיוועלבע, דער אל-געמיינער עקספארט האט זיך נישט פערקלענערט, דאנענען איז דער עקספארט פון טעכסטיל-סחורות

(א) אויפ'ן יאָהר פון סטאטיסטישע ידיעות איז אין משך פון יאָהר 1932 עקספארטירט געווא-רען טעכסטיל-סחורות פון פוילען 5,825 קילא אין ווערט פון 47,810,200 זל. אין יאָהר 1931 איז עקספארטירט געווארען 9,505 קילא פאר 106,562,800 זל. די דאזיגע ציפערען בעווייזן, אז דער עקספארט איז געפאלען אין קוואנטום אויף 40 פראצענט און אין ווערט אויף 55 פרא-צענט. דער עקספארט פון אלע טעכסטיל-אויסגאר-בייטונגען זענען געפאלען מיט'ן אויסנאם פון

דאס געדויד-האט געפראצט

ווארפט ער זיך מיט א האקמעסער אויה א בעאמטען פון פ.א.פ.

און זיך געווארען אויפ'ן רעפערענט. מען האט דעם שרעקליך דערפארענטען, פער'אוישטען ארבייטסלעזען קיין ענטוואפענס און דערביי האבען די קינדער זייע געמאכט אזא געוואלד אז די גאנצע גאס איז זיך צונויפגעלאפן. בעת'ן אפערן זיך האט דערווייט אנב אויך פערוואנדעט אין האנד א פאליצייאנט. דערווייט האט מען דערווייט'ן איינגעוועצט און עס ווערט געפיהרט פאליסטרענג.

עס האט געווערעט אזוי לאנג ביז עס איז נעכטען געקומען דער אויסברוך. נעכטען איז ער מיט די קינדער געקומען אין דעם אטם, און אז ער האט בעקומען דיוועלבע תשובה וואס שטענדיג, האט ער אנגעהויבען צו קאנדאליעווען. דער רעפערענט, קראווע האט בעפאלען דעם וועכטער ער זאל איהם ארויסהערן. דערווייט איז דאן געווארען מלא חמה, ארויסגעכאפט פון אונטער דער פאלע א האקמעסער.

דער 31-יעהריגער קאנשימיעזש צעראוויטש (קרושע 9) איז שוין א לאנגע צייט אהן ארבייט. די גוט דריקט און פייניגט, די קינדער שרייען "עסען" און קיין ארבייט מאכט זיך אלץ נישט. עס איז ביטער, ווי דער מיט, און - אפער נאך ביטערער. האלט דערווייטש אין איין גיין אין דעם מלכה-מאט פאר ארבייטס-פערמיטלונג (נארוואווי-טאג 28), וואו ער איז רעגיסטירט. ער קומט דארט זעהר אטם, מיהרענדיג פאר דער האנד זייע 2 קינדער - א 3-יעהריג און א 5-יעהריג, און ער בעקומט די גאנצע צייט אין תשובה: - דערווייטש נישט קיין ארבייט... אפער שפעטער... אז ס'וועט זיין, וועט ער זיכער קריגען... פון בלויע צוואנגענען קאן מען אבער נישט לעבען, און וואס ווייטער איז דערווייטש אין זייע טענות געווארען אלץ אומגעדולדיגער און אלץ געוואונדער.

פטר געווארען די 5 דאלאר

כאטש ער האט עס פערשטאנען גאנץ אנדערש

אויף 5 דאלער, וועלכע ער האט אפגענומען אויף דער פאסט, אין ער איז געגאנגען אהיים, בכדי צו נעמען די נויטיגע פולמאכט אויך איבערצווייזען דעם געלד אויף זיין אייגענער קאנטא. ווען ער איז שוין געווען נעכטען זיין סטוב האט איהם פערשטאנען עפס א פערשוי, וועלכער האט דערקלעהרט, אז דער טשעק איז אייגענטליך אג'אדערויף אויף 50 דאלער, וועלכע זענען אי-בערגעווייזען אויף דאזיגווייטשען גאמען. דאזיגווייטש איז דאן מיטן פערשוי אונזע אין דער פינאנץ-קאסע זאליף אגראדאווא 28. דער פערשוי האט גוטמוטיג גענומען דעם טשעק, הייסענדיג דאזיגווייטש'ן צווארשען אויף איהם.

(א) יוסף דאזיגווייטש, זערווער 49) בע-קומט פון זינעם א זון אין אפריקא פון צייט צו צייט אביסעל געלד. נעכטן האט ער בעקומען א טשעק-אנווייזונג

גרויסער סהאנדאל בעת אנ'עקסמיסיע אויה פאלורניאוו 18

ניק אין דער אקסיטענץ פון דער פאליציי אויס-געפיהרט. אויפ'ן ארט פון דער עקסמיסיע איז געקו-מען צו א גרויסען סהאנדאל. מענשען האבען גע-פרובט צו ווירקען אויף ערשטאנען, אז ער זאל זיך אפהאלטען פון דער טאט. ס'האט נישט גע-האלטען. דערווייטש האבען אנגעהויבען צו פלייען שטיינער אין שוויצען פון ערשטאנען וואוינאנג. פון ווירטס הויז האט מען אנגעוויזען, אז די שטיינער האבען געווארען סראקא מיט זיין פרוי און זיי זענען פעהאלטען געווארען אין דער פא-ליציי, וואו ס'איז צוגעשטעלט געווארען א פרא-טעקאל. די דאזיגע סהאנדאלעזע עקסמיסיע האט ארויס-געווען א גרויסע אופערענונג אין דער גאנצער געגנט.

נעכטען איז ווידער דער צענטר פון שטאט, די פאלורניאוו גאס 18, געווען דער שוויפליץ פון א שוידערליכער עקסמיסיע, וואס האט אויס-געפיהרט דער אנגעווענדער חסיד און פאל-טוער ר' ליבוש ערשטאנען. אין זיין הויז, וועלכער ער האט אגב מיט שותפים, אויף פאלורניאוו 18, האט געוואוינט לאנגע יאָהרען אין האנד-שטוב, א שניידער סרא-קא מיט א פרוי און 4 קינדער. מ'קען זיך פאר-שטעלען ווי גרויס די "דירה" איז געווען, אז מ'האט פאר איהר געצאמלט 30 זאקסעס א קוואר-טאל. סראקא האט לעצטענס געהאט זעהר קנאפ ארבייט און דעריבער נישט געקענט צעהלען קיין דירה-געלד. ערשטאנען האט פערקלאגט אויף צו-עקסמיסיע און נעכטען די עקסמיסיע מיט'ן קאמאר-עקסמיסיע.

געהיימניש פון מאשטשעניצער וועלדער וואס עס האט געזעהן און געהערט דער מעלעגראפיסט גראכוסקי

א חומרת בשמה פאר איוואן שובינעו! איך פעהלאף, אז מיינ בקשה וועט דערפילט ווערען. איך בעט אויך אבער, אז מעהר ווי דריי זאקסעס זאלט איהר פאר דער חומרה נישט בעצאהלען! (ווי געזעלט אויך עפעס - א גייסט א העל-חשבו, וואס זאלט קאפ, און ווייסט דעם ווערט פון אונזע וואלעטע!!) הכלל דער טעלעגראפיסט האט איהם אויסגער-הארט, צוגעזאגט צו דערפילען זיין ביטע על צד היתר טוב, און דאן האט די צאריש-אפיציערשע יע-שטאלט צוגעגעבען, ווי פיהער, אויך אין רוסיש: - איך בעט איהר, אז איהר זאלט קומען אהער, אויף דעמוועלען ארט, דעם 5. אויגוסט ה. י. איך וועל איהר דאן איבערגעבען מעהר פריטים ווע' דער איוואן שובינעו!

דער טעלעגראפיסט איז געבליבען שטוי, ווי געליימט. (ער איז דאך, אזוי-צוואגען, א געפיל-דעטער מענטש, און ער ווייסט, אז מיר האלטען אים צו זיין דער חומרה היטלער און נישט ביי דער פרשה ניקאליא...)

(2) שוין א לענגערע צייט קריסירען פערשי-דעגע געשיכטעס צווישען דער בעפעלקערונג, וואס וואוינט נישט ווייט פון דעם מאשטשעניצער וואלד (פערטקאונדער קרייז). מען דערפאלט נעמליך מיט דערשראקענע בלעט, אז איהלעס דאזיגען וואלד וואוינט שוין איהרען לאנג אין א הייל א געווען. צארישער אפלי-ציד, וועלכער גייט אפגעטון אין א צארישען אפיציר-מאדיר, און ווי ער בעט די יעניגע וואס ער מאכט אן אויף זיין וועג, זי זאלען איהם טון געוויסע געפאליקייטען.

האנקורענצלאזער פילם-רעפערטואר
פון סלאווא-קינא-טעאטער
"CAPITOL"
פון 31 יולי ד. י. איז דאס סלאווא-צוליב רעמאנט נישט טעמין.
קירצליך:
עסמאז
וון פון דער דזשונגלי
"ZUZANNA LENOX"
"BURLAK ARTEM"
Dr. MOREAU
ווען כוואלט געהאט א מיליאן
דאס ליר פון דער נאכט
גאלדענע נעץ
ריצ מאציע פון ליבע

ארויסצוגענוג דאס, איז די סחורה-פולע גע-שטאלט פערשוואנדען אין די קשאקעס. דער איבערגעשראקענער טעלעגראפיסט האט אויך נישט געמאכט קיין שוהות, איז אונזע אין דער גאנצער-טעלעגראפיע צעקווע און בעשטעלט די חומרה פאר דעם אנגעזאגטעם עס גייסט... דאס האט ער געטון פארן רבוב של עולם. ער האט עס אבער געהאלטען, פאר קנאפ, און איינגעפונען, אז מ'דארף עפעס טון אויך פאר ליט - איך ער געטאנען און דערפילט די גאנצע געשיכטע פאר דער קרייז-פאלאציע אין פערטקאונדער. די אויספארשונג וועט איהר אויפגעלעזען די "געהיימניש" פון מאשטשעניצער וועלדער.

DOKTOR
WOLKOWSKI
צענעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הוימ-און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, אלע ארט צונאליצן, עלעקטראטראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.
נעכטס אן פון 8-2 און פון 5-9 אונטער, בעזונדער ווארשע-צימער פאר פרויען.

וואס אט איז ערשטעכטען אין אונזער ווע-גאנצען מיט'ן וואלד דער טעלעגראפיסט פון דער-האנצער מאשטשעניצער, דער 37-יעהריגער יאן-גראכוסקי, און ווי ער איז אזוי געגאנגען פער-שטעט אין זייע רעיונות, האט ער פלוצים דער-הערט א פערדעכטיגען שאך.
ער האט זיך דערשראקען אומגעקוקט, און דערווענען פאר זיך די געשטאלט פון א הויכען מאגס-פערשוי אפגעטון אין א געגנט פון א רוסישען אפיצער...

CASINO

היינט צום לעצטן מאל!
א נאכט אויף דער ריווערע

אין די הויפט-האלען:
Fernand Gravey, Daniela Bregis

א סען פראנצויזישע
פארשטאנד-אומשטעלער
געהיב 4 נאכט, שבת און זונטאג-12 ביסל

אנאנס! פון מארגען א פילם א.ג.
"CUDOTWORCA"

אין די הויפט-האלען:
SYLVIA SYDNEY, E. MORRIS,
BORIS KARLOFF.

היינטיגן שום שאדענס פאר גע- רעטעניש פון זונטאגדיגע גאס-רעגעי

(2) דער זונטאגדיגער גאס-רעגעי האט, לויט דער אלגעמיינער בעהוואונג, געבראכט שאדענס די פערדער און גארטענס, דערוויי, שטעלט זיך ארויס, אז די מורא, בן דער שטורם מיטן שלאקס רעגן, איז געווען אנאומיסטע, ווי ס'טילט מיט די אגרא-קאמער, קומען פון קיין שום ארט נישט אן קיין בעהוואונגענע יידישע וועגען שאדענס פארן געשטענענע, וואס דער גאס-רעגעי זאל האבן פערזאנלעכע.

ארויספאדערונגען פון א

עס זענען דערהאלטען געווארען ארויספא-
דערונגען פאר פאלענדע פערזאנען: סענדיק
יוכב דיינא, חנה, משה, אברהם, און אסתר, גרא-
יעק זלדה פייגא, משה גרליה, פערנער שלמה
מרדכי, אלה, מנחם, מרים-גיסל, לובין שיינא.
די אויבערדערמאנטע פערזאנען דארפן זיך
מאלדען אין ארץ-ישראל-אמט, שווייטעסא 29
בכדי צו ערלדיגען די ריזע פארמאליטעטען.

פערציערע שרשטקלאסיג-איי- געארדענטע מאגאזינע צו לאגערען סחורות

דאס גוט בעקאנטע עקספערדיאנס-הויז ר.
סאבאל, פערטריקווער 6, וועלכעס עקזיסטירט זייט
דעם יארה 1918, האט געשטעלט א פערציערע
מאגאזין צו לאגערן סחורות.

דער מאגאזין, וועלכער געפינט זיך אין
סאמע צענטער פון שטאט (פערטריקווער 6 סעל,
153,96) איז אקטועלירט פון פיינער און גובה, א
נייעס איז איינגעארדענט געווארען דערמיט וואס
ב'קען דינגען אויך ספעציעלע צימערען, אין די
לאגערן געפינט זיך אויך א ספעציעלע שפיטל-אפ-
טיילונג צום אויסזאקן.

די מאגאזינען זענען פערזענלעך מיט אלע
נאטיגע איינריכטונגען: קיטש-ווינדעס, לאסט-
אויטאס, פלאטפארמעס, מיט וועלכע די סחורות
ווערען אפגענומען און אפגעשטעלט ווי אמניסטען
צו די קליענטען.

רעכענדיג אויך א גרויסען גאנצן זענען
די פרייען קאלקולירט ווי אמניסטען.

דער לאדער מאגיסטראט ביי דער ארבייט

געשאפען א בוי-סאמיטע צו בעטראכטען אפאזיציעס. - צוריקגעצויגען
רעזולטאטעס. - נאכשטעלנדיג ריכטער אין עמערסאן

(א) די קאנצע-ענציען, וועלכע דער לאדער רע-
גירונג-קאמיטאט האלט אס מיט די נאכשטעלנדיגע
פון די מאגיסטראט-אפאזיציע, ווערען שוין
פערזענלעך, בכלל פיהרט אדורך קאמיטאט וואס
וואנדוק אלץ, בכדי צו באמאלדען די ארבייט
פון די בעהוואונגען מאגיסטראטעס.

בדי וואס גיכע צו בעטראכטען די ביטעס
ווערען בוינען היינער, האט דער רעגירונג-קאמי-
טאט געשאפען א קאמיטע צו בעטראכטען אפאזי-
ציעס, וואס האבען א שייכות צו די פלענער פון
דער רעגירונג פון דער שטאט, אין דער דאזיגער
קאמיטע זענען אריין: דער קאמיטאט וואס וואנדוק

פרעמיעס פון די בא-טראנספארטי- גיסטענער טאריה אויף די פוירישע מלוכה-באהנען

די קרייז דירעקציע פון די מלוכה-באהנען
אין ווארשא טאכט בעקאנט די פערזאנלעכע
קרייזען, אז זייט דעם 1-טען מאי איז אויך די
פויגישע באהנען איינגעפיהרט געווארען אנאליס-
נאכ-טאריה, וואס פערזענליכע דעם אפונדער
וואס וועט אויסווייזען, או אין משך פון 90 אדער
180 טאג האט ער אויסגעגעבן אין בעשטימטע
איינע דאזיגען טאריה דעלאציעס דעל החלות 120
- 60 טאג (במשך פון א קווארטאל) אדער 240-
120 טאג (דורך א האלב יארה) סחורות, בעקאנט
א פרעמיע אין דער הויך ביו 25 פרצענט פון
די אפונדענטע טראנספארטען אפהענגיג פונם מין
און צאהל אויסגעגעבענע סחורות.

א קארמערלע-פאפירעל, ווי א דאלאר הען פערפיהרע אויף א לאדער סוחר...

(2) דער סוחר הענען ראווענבערג (קאדאט
אין בעשטען פערפיהרענדיגען די נאכאנאליעס
גאס און מיט איהם איז געשען א וואונדער, ווי
ווייט געשט ווי צוויי און פון וואס - פאר זיינע
אויגען איז אויפן טראקטאט געלעגען א גאנצער
דאלאר - באקאנט, מיט שמחה האט ער אריין-
געלייגט דעם דאלאר אין טאש און איז געווען
מאכען זיינע אייגנליכע פלענער.

אין א געוויסען מאמענט זענען צו ראווענבע-
רג צוגעקומען צוויי יונגע פארשוידלעך, וועלכע
האבען איהם ערקלערט, אז זיי האבען פערלירען
דעם דאלאר-שטיק, וועלכען ער האט אויסגע-
הויבען.

געוועזען, אז די חברה - לייט ווייטען, וואס
רעדען, האט ראווענבערג מסכים געווען צו קאנצע-
דירען די מציאה, דאן האט ער אויך דער ערד
אוועקגעשטעלט זיינע פקלעך און האט און דער
טאש גענומען וואס דעם דאלאר.

אבער איינער ראווענבערג האט בעוויזען זיך
פאר דעם פערפיהרענדיגען פלענען פערזענלעך געווארען
אויף 6 חדשים תפילה.

אז שוסטעריי איז אין דר'ערד גייט מען זיך נעמען צו אנאנדער בראנושע

(2) אין דער פארצענטער נאכט האבען אונ-
בעקאנטע גנבים זיך איינגעברענגען אין סאטערס
מיטלער-ווארשטאט אויף פאפושטעטשנא גאס 9,
פון וואנען עס זענען איינגענומען געווארען
ארבייט-געצייג פאר 650 זל.

פאליציי האט גענומען זוכן די בעלנים אויף טיטלער
מכשירים און, מיט מול געפינען, די גנבים זענען
ווארשטאט מיטלעס (אפזושטעטשנא 12) און
הענוק גרעמבאש (פערדאנסאקא 21) ביינע שוס-
טערס. ביי מיטלעס'ן איז שטוב זענען געפינען
געווארען אלע מכשירים סאטערס, בעתן פערנער
האבען די גנבים ערקלערט, אז צוליב דער
שטעטער לאגע אין שוסטער-האל, האבען זיי בע-
שלאסען איבערצווארפען זיך אויף טיטלער...

ביידע זענען ארעסטירט.

ווער וועט בעהומען פרייע פארן טוריסטישען-ראיד

(2) אין דער לאדער וואס וואנדוק וועט,
ווי בעוואוסט, היינטיגען שבת פארקומען די צע-
רעמאניע פון איבערגעבען דורכן וואס וואנדוק
האט געוואלט די פרייע פאר די אונטערנעמער
פונעם טוריסטען-ראיד, וואס איז געווען ארגאניזירט
אין דער לאדער וואס וואנדוק האט מיטן ציל אויס-
צוגעניען די שטעטע לאנדשאפט.

דעם פרשטען פרייע וועט בעקומען איינשט.
וויטאל פערזענליכע, דעם צווייטען פרייע איינשט.
קארל קאטשנינסקי.

די 1-טע לעטשניצע פון דער האנהע-האסע האט זיך צייט- ווייליג איבערגעצויגען

(2) אין שייכות מיטן רעגירונג-די ערשטע
לעטשניצע פון דער קראנקע-קאסע (קארלא 28)
ווערען די קראנקע פון יענעם ראטאן געווענדט
אין דער לעטשניצע נומער 2, אויף פערטריקווער
17, אויף אלע אפגעלירגען אויף צו שיקען דאס
אויס צו א קראנקע דארפן געווענדט ווערען
אין דער לעטשניצע נומער 2.

אין דער לעטשניצע 1 דיווערסירען בלויז בע-
קאנט וועלכע איינגעפיהרט די אפגענומענע פא-
ציעס, וואו זיי דארפן זיך ווענדען ווערען
דיינע ענינים.

בחומר ובלבנים...

א הויז, וואס ווארפט זיך מיט צינער
(2) די 49-יעריגע סאטשילאטא פערזאנלעך
(פארשטאנד 29) איז געשטען געגאנגען מיט
דער אלעקסאנדריסקא גאס.

פלוצים האט זי געקראכען מיט א צינער אין
קאפ - דאס איז געווען לעגאל - 20 - וואס
פון דעם האט זיך געמאכט א טיפע וואונד.
עס האט זיך אריינגעווארען, אז דאס האט געשט
געטון קיין מענטש, נאר דאס הויז גופא, וואס געווען
צו איינעם יצחק בוימאקאטען.

פאליציי האט איהם צווייפונגעטעל א פרא-
טעקאל און דער פערזאנלעכער האט געהאלטען
פאמאטאוו.

ווארינסקי האנטרא שווארצע סאז נאך ווייט פון משיח'ס צייטען אויף דער וועלט

(א) אברהם שווארצער (ווערשער 63)
האט פון לאנגע צייטען הארבע ויכחים מיט זיין
שכן בארעמאוו ווארינסקי.

מען קריגט זיך, מען זידעלט זיך, מען
האנטרעוועט זיך - ווי צווישען שכנים.

בעסטען איז מען פון רעדווערדיגע בעווייזען
אריבער צו שלאגערע ארגומענטען, און דער סוף
איז געווען, אז עס האט געמוזט קומען פאנאטאוו
צו בארעמאוו שווארצער'ן.

ווארינסקי ווערט צוגעצויגען צו געריכטלי-
כער פערזאנלעכע ווארינסקי'ס.

ביי פערדיאנס-שוועכע

בלום-שטעטלעך, אפגענונגען, בלומבא, דרוזן-עקווע-
קונגען, הויט-אויסשלאגען, קענלעך דאס נאטורליכע
פערזאנלעכע

Franciszka Józefa

הארמאנאלאג די ווייב-וויכחים דעם פערזאנלעכע
ספעציעלע פון דעסווייט

די בעהוואונגען אין מיטעל-אזיע, און פער-
וועט, צוריקגעצויגען צום לעבען, זיך דערווייט-
ווערען אלץ, נאך דעם ווי עס איז איהם אויס-
געקומען צוויי טייער צו בעהוואונגען פאר זיין געשט
וויסען...

וואס צו... וואס צו... איהר דארפט
נאך געשט רעדען! - האט אויסגעוויפן סעווער-
רעט.

די פערזאנלעכע וואס האט זיך אויסגע-
מאלט אויף דער מילדעס פנים האט עטוואס
אפגעקלעבט סעווער-אין, און צוריקגעקערט איהר
די וועלכעס ווערען שווער...

יג... איינער דערקלערונגען... איינער -
האט זי אויסגעקומען אריין... אין דעם שטעטלעך
ווערען אין עטליכע טעג שפעטער... אין קאן דאך
איהם געשט איינע איבערלאזען אליין...

ווי איהר פערזענליכע, מאדאם... נאך באמת,
עס פערדירט מיר, וואס ביז איינע האט איהר
ווערען דעם געשט זעצילע דעם אויספארשונגס-
ריכטער...

און ווידער האט סעווער-אין געקומען דאס
געווען, פון וועלכען זי האט געהאט פאר צו
ווערען אויף שטעטיג - זי האט ווידער איינער-
געלעבט די פערזאנלעכע פון א פערזאנלעכע חיה.
דאס מאל איז זי אפער-פערזאנלעכע געווארען
געשט דורך א מאנאטע-שטין, נאך דורך דער גע-
זעלשאפט.

ווער וועט אפגענוג געפן און אפגעשטען
פערזען?

ווער וועט ביז ער איהם שטייכלעך, געבען צו
עסען, ווארען ביז ער וועט איינגעלאזען?
בלויז דאס האט געזאגט פאר זיך סעווער-אין
און איהר איהר אין דעם אפגעקומען.
(פארשטאנד קומט)

זי האט דערהערט קוים: "דער גילדערער
פיקס..."

זי האט דערהערט, אז די פיקס ברענען זיך
איהר אונטער, און זי איז געוואונגען געווען צו
רעכענענדיגען זיך אויפן שטאל.

אין זעה, מאדאם, אז אייך האט עס גע-
טראכטען פונקט, ווי מיר. - האט דאס מירדעל
ווייטער געזענען - אייך האט קיינעם נישט
געוואלט זאגען ווערען דעם, איהר אייך זעל
זיך האבען מיט אייך צוריקגעקערט... און איינע
וואלט אייך עס געזאגט איבערמערען דעם אויס-
פארשונגס-ריכטער...

ווי פערזאנלעכע האט עס סעווער-אין, וואס זי
איז צוריקגעקומען אריין... אין דעם שטעטלעך
ווייט פון איהר פערזאנלעכע לעבען, האט זי גע-
פונען א מין בעהוואונגען.

ווי בלינד זי האט בעהוואונגען צו זיין, אז זי
זאל גלויבען אין דעם, דאס די קלענע פון דער
פערזאנלעכע ווערען איבערגעקאפט, און אז זי
איז אויף געווען בעהוואונגען פון זי!
ווייטער האבען די קלענע זי אריינגענומען
אין ווייטער רשען.

שוין וועט האט זי זיך קאפא אפגעלייטען
וואס נאך האט געזאגט דער גורל פון
איהר...

געשט מאדאם, איהר דארפט צוויי צו
האט דאס מירדעל ביי איהר איבערגעזעצט.
פערזענליכע זיך. - האט סעווער-אין אריין-
געשטעטעט. געשט אפגעבענדיג זיך קיין דין
ווערען ווערען דעם, וואס זי האט.

זי האט זיך אפער-פערזאנלעכע, וואס פאר
א רעוואלטא דאס קאן ברענגען: די וועט אריין-
געווארען ווערען אין דער אויספארשונג, מען וועט

דער ריה פון הערפער סענסאציאנעל-עראטישער ראמא

האט געלעבט א דאפאלט לעבען, איז געווען א
פערזאנלעכע פריי - א מעדעריין...

און דער צווייטער טאג האט זי דערהערט
ווערען דעם.

די יונגע בעהוואונגען קאמער-מירדעל, וואס
האט גערייבט ביי סעווער-אין זיגט זי האט חתונה
געהאט, האט זיך געווערען צו איהר א צוריקער-
טען. - אייך האט אייך געשט געוואלט שטערען,
מאדאם, - האט זי געזאגט - כל זמן איהר וועט
געווען אין דעם קליינען, צו האט איהר געלייגט
זי צווייטען, מאדאם?

גייין - האט סעווער-אין געענטפערט, -
און דאס איז געווען אפאמאט.

אלא, מאדאם - האט דאס מירדעל פער-
שעמט פארשטענען - ווען איהר וואלט געווען
דאס בילד פונעם מערדער...

סעווער-אין האט איהר געזאגט רעדען, געשט
צווייטע זיך צו איהר ווערען.

דאס קאמער-מירדעל האט דעריבער איינע ציי-
טאגס-בילד מארעלען.

סעווער-אין האט דערהערט, אז אלץ איהר
איהר - דאס צייטע, דאס מענעל, די קאמער-
מירדעל - אלץ הויפט אן צו שווינדלען פאר די
אויגען, און שוויטע אונזען...

(ענדע פון דע - פ-טער זייט)

מיר מאכען קיין געשעפטן
בישט מיט אונזערע פרוטיגע
דייטשע שונאים!

פאר א נאם שטיקעל אַרבייט אויפן טויזינער זאסעי

(א) ווע' היטלעך האָט אין דייטשלאַנד אויפגע-
הויבען דעם קאָז און ע' האָט אַ חוץ די ייִדישע,
אויך נעגנעם וויסן די פרעמדלעכערע, וועגן קיין
פּוילישע צוריקגעקומען די ייִדישע עמיגראַנטן:
פּלאַצירן באַרשאַק, אלעקסאַנדער שוואַקוויטש, מאַ-
יאָו ראַמיטאָנסקי און באָלעסלאָוו: וואָדענקוויטש.
אין דייטשלאַנד האָבען די דאָזיגע אַ חברה
לייט געפֿירט אַ רויבער־באַנדע, וועלכע האָט גע-
רײַסט פֿיס, געווענד אַז אין יענע־לאַנד אין ווי גע-
וואָרען דעמפּיג, די פֿיר האָט געפרענט אַנאָטער,
ווערע פֿיס, האָבען זיי ון אין אַפּריל 1933 אויפֿן
אומלעגאַלע' וועג אַרייַנגעשמוגעט קיין פּוילען.
אויך אין פּוילען האָבען זיי גישט אויפגעקערט

מאיר ווינדער פרעזענטירט דעם ראָמאַנטישן שוישפילער, דעם קעניג פון דער יוד. אָפּערעטע

צוואמען מיט דער אמעריקאנער פרימאדאנע,
דער נאכטיגאל סון דער יודישער ביהנע

בעטי סימאנאר

ה"ינט' פרייטאג 9¹⁵ מארגען שפּט

9 א וייגער אוועג

! נידער מיט דעם זיינען !

! זאל רעבן די אפערטע !
לאכען ! / זינגען ! / מאנצען !
די גרויסע אמעריקאנער אטראקציע

שבת 4 נאכמ. / נאר 1 מאל / פאפולערע פרייזעל

מיכאל מיכאלעסקא
אין זיין קרוין-ראט

דאס טעאטער איז געווען אונזער וועג צו לעבן. ביז עס איז געווען און עס וועט זיין.

— וואס איז געשעווען, האט גיטא צוגעזאגט
געבראכען די הענט.
(פארטועצאנא קומט)

טאָס וואוּן נאָך צוזאָמען מיט צוויי פּאַרליאַמענטן
לעצן האָט געוואלט ווײַטע געזען איבער פון די
הערצן וואָס איהם אָבער אָפּגעשטעלט און גע-
וואָרט:

דאס דו שוין ווי אונזער איז וועל אונז קומען
די מיר זאלען פאקס בערויען אין לאקאל, ווען
טוועט אויסשלאגען 12 ווען טוועט קומען דאס
נישט קודם.

די שוועסטער פון בעקסטען וויזשניצער און
פארישער ר"ר פייטלבוים, ווערט געבעטען צו
מילדען זיך פצורענליך אדער מעלעפאניש אין י"ג
קאל פון דער קהלה.

אין דער קהלה אין אָנגעקומען אַ ברייף פון
רוסלאַנד פאר איינעם ס. ניעראַסלאָווסקי פֿון פּאָ-
לדניאַ-אָואַ-נאָס 65.
דער בערעפֿענדער דארף זיך מעלרען אין
דער קהלה.

פון באלישער מארם

לעצטענס האט זיך געפירטעט אויף דעם
פאלסטער מארק א באנדע פון קליינע קריסטליכע
יונגער, וועלכע שטראריירען די ארטיגע יידישע
גענדרע און באפען סחורות און ווען עמיץ שטעלט
זיך אקענט, ווערט ער פון די באנדע צושראגען.
אזא נאך האט פאטערס דינסטאג, מעהערעס יידישע
גענדלעך זענען געווארען צוואנגיגט זייער לעבן
ביסטעל סחורה און דערוואגן צו שטלאנגען געווארען.
די געליסטענע זענען פאלגענדע:

דור רבינשטיין, דווארסקא 24, אברהם קאפ-
לאוויטש, פאדזשעטשאנא 29, לייבוש העכט, דרעוו
נאווסקא 9, מלך בראון, זנערווער 24, חיים נוי-
הויז, לימאנאווסקיענא 8, אברהם ביטטער, זנער-
זשער 19.

צוויי זעלבסטמארדען

(2) צעכטען האט זיך אויף א בונק אין פארק פון 3 מאָנעטס מיט יעדעס די 28 יעהריגע מאַרינא מיטשעווסקא, וועלכע פאָגט טאָווען האט אָן אַ בערוואַסטלעזן צושטאַנד אַפּגעפירט אין רעדאָגנאָטער שטיטאָל. די סיבה פֿון דעלסטמאָרד איז נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען.

(א) אויפן לעגנדהארד-עלעק האט זיך אויך גע'סמ'ט מיט יאדיגע די 28 יצה'יגע הצלענא האטלענקא - א היימלעכע און ארבייטסלעכע. א-גאטלעכע האט זי אפגעפיהרט אין זאפ'סענקע שפיטאל.

א ביאליסטאקער פריגעל

פערנעהמטויד אויף די איבערגעשפיל-
צעלטשע חכמים פון לאדזער געגענד

(א) אויפ'ן שטח פון דראמאס אין קאמירענס
האט „האסערט“ א גרויסע צייט ארגענאמער
געווען, וועלכער איז געקומען אין קאמירענס
מיט פערשידענע פראמאס, און פארגעלייגט די
אויף גלעזערע פערזענלעכע פערשידענע זיעלס
שטעלעס.

הענין הזה צד בליו מסמך לדף און גר
המקום בה די ליסטגולדינגע בעאמטע (עפעס אין
דן דאס טאנער פארשטייט זיך!) 5-צו וואס אין
10-צו זי איז אפגע...

דאס געלד האט זיך גענומען, און ס'הייבט דאס
 צו גענומען א פיל.
 דער סוף איז געווען, אז מ'האט איהם ארעסטירט
 מיט און ס'האט זיך ארויסגענומען, אז זי איז
 דער 28 יאהריגער אדאם ענגלד פון ביאליסטאק.

ר. איזראעל

דירעקטאר

4 האפי' מעל

ס'אין אלץ דערעסען

— מרד האצבע ויר דאך צוויי אגנערערס, אן
צוויי ווי מיין מאן וויל צוועקאגערען, וועל איך
דיר ווערען דעם צו וויטען געבען און יעצט
צו מרד קעמערן.
— ער איז שוין יודער אונטערגעפארגען? האט

אָהין פֿאַהרשט ער דאָס אַזוי אָפֿט.
— זיינע געשעפטען צווינגען איהם כסדר
צו פערלאָזען די שטוב, פון וואָס איר בין זעהן
צוגעלידען. ווייל איר קען זיך ווידער זעהען מיט
דיר, טייַערער ליבער לעבן.

נישא ואז געפאלען האבנדיגסן אויפן זאגן
 אזא איהם ליידענשאפטליך געקושט.
 — א ליידענשאפט, ליידענשאפט
 ברוחא וויסן האט גרויסע געפאלען. ער איז זיכער
 געפאלען קיין ווארשא צו פערברענגען די היינטיגן

[illegible]

A black and white portrait of a man with dark, curly hair, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a patterned bow tie. He is looking slightly to the left with a slight smile.

זבטאג, ד. 30 ד. ח. פונקט 8.30 אָווענט קומט
איר אַ חברים-פערזאנלעכע, אויף דעם טאג-אָר
נג דיעם זויכטיגע פראגען, אלע חברים ווערען
טרעטן אויפגעפארעט צו קומען.

Dr. R.
Zalzwasser
CHIRURG — בירורג
125-17, סעל 19, ייגעל-גאס
המסעט אן פון 2-1 בייטאג און פון 7-4 נאכט.

גרמאפעדישער

9 אָווענד קומען פאַר אַרטיסטישע אַוים-
ריטען ווי אײַך דאַנסינג אײַף דער פּרייַז דױפּט,
נאָכ 11 אַ זייגער פּערמיטאַנג אַ פּרימאָרגען-
אַפּערט.

אין אפערירשער

Dr. **Lubcz, Villy Simonovitch**
med.
פיעטריקאווער 119, סט. 81-81

